

Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

Khuddakanikāye

Vimānavatthupāḷi

1. Itthivimānaṃ

1. Pīṭhavaggo

1. Paṭhamapīṭhavimānavatthu

1. “Pīṭhaṃ (..0001) te sovaṇṇamayaṃ uḷāraṃ, manojavaṃ gacchati yena-kāmaṃ;
alaṅkate malyadhare § suvatthe, obhāsasi vijjurivabbhakūṭaṃ.
2. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
3. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
4. Sā devatā attamanā, moggallānena § pucchitā.
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
5. “Ahaṃ (..0002) manussesu manussabhūtā, abbhāgatānāsanakaṃ adāsīṃ;
abhivādayiṃ añjalikaṃ akāsīṃ, yathānubhāvañca adāsī dānaṃ.
6. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
7. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Paṭhamapīṭhavimānaṃ paṭhamaṃ.

2. Dutiyapīṭhavimānavatthu

8. “Pīṭhaṃ te veḷuriyamayaṃ uḷāraṃ, manojavaṃ gacchati yena-kāmaṃ;
alaṅkate malyadhare suvatthe, obhāsasi vijjurivabbhakūṭaṃ.

9. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
10. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
11. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
12. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, abbhāgatānāsanakaṃ adāsiṃ;
abhivādayiṃ añjalikaṃ akāsiṃ, yathānubhāvañca adāsi dānaṃ.
13. “Tena (..0003) metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
14. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Dutiyapīṭhavimānaṃ dutiyaṃ.

3. Tatiyapīṭhavimānavatthu

15. “Pīṭhaṃ te sovaṇṇamayaṃ uḷāraṃ, manojavaṃ gacchati yena kāmaṃ;
alaṅkate malyadhare suvatthe, obhāsasi vijjurivabbhakūṭaṃ.
16. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
17. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
18. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
19. “Appassa kamma phalaṃ mamedāṃ Ṣ, yenamhi Ṣ evaṃ jalitānubhāvā.
ahaṃ manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke.
20. “Addasaṃ (..0004) virajaṃ bhikkhuṃ, vippasannamanāvilaṃ;
tassa adāsahaṃ pīṭhaṃ, pasannā sehi pāṇibhi.
21. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
22. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Tatiyapīṭhavimānaṃ tatiyaṃ.

4. Catutthapīṭhavimānavatthu

23. “Pīṭhaṃ te veḷuriyamayaṃ uḷāraṃ, manojavaṃ gacchati yena kāmaṃ;
alaṅkate malyadhare suvatthe, obhāsasi vijjurivabbhakūṭaṃ.

24. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
25. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
26. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
27. “Appassa kamma phalaṃ mamedāṃ, yenamhi evaṃ jalitānubhāvā;
ahaṃ manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke.
28. “Addasaṃ (..0005) virajaṃ bhikkhuṃ, vipasannamanāvilāṃ;
tassa adāsahaṃ piṭṭhaṃ, pasannā sehi pāṇibhi.
29. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
30. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Catutthapīṭhavimānaṃ catutthaṃ.

5. Kuñjaravimānavatthu

31. “Kuñjaro te varāroho, nānāratanakappano;
ruciro thāmavā javasampanno, ākāsamhi samīhati.
32. “Padumi padma § pattakkhi, padmuppalajutindharo.
padmacuṇṇābhikiṇṇaṅgo, soṇṇapokkharamāladhā §.
33. “Padumānusaṭaṃ maggaṃ, padmapattavibhūsitaṃ.
ṭhitaṃ vaggumanuggatī, mitaṃ gacchati vāraṇo.
34. “Tassa pakkamamānassa, soṇṇakaṃsā ratissarā;
tesaṃ suyyati nigghoso, turiye pañcaṅgike yathā.
35. “Tassa nāgassa khandhamhi, sucivatthā alaṅkatā;
mahantaṃ accharāsaṅghaṃ, vaṇṇena atirocasi.
36. “Dānassa te idaṃ phalaṃ, atho sīlassa vā pana;

- atho añjalikammassa, taṃ me akkhāhi pucchitā” ti;
37. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
38. “Disvāna (..0006) guṇasampannaṃ, jhāyimaṃ jhānarataṃ sataṃ;
adāsiṃ pupphābhikiṇṇaṃ, āsanaṃ dussasanthataṃ.
39. “Upaḍḍhaṃ padmamālāhaṃ, āsanassa samantato;
abbhokirissaṃ pattehi, pasannā sehi pāṇibhi.
40. “Tassa kammakusalassa §, idaṃ me īdisaṃ phalaṃ;
sakkāro garukāro ca, devānaṃ apacitā ahaṃ.
41. “Yo ve sammāvimuttānaṃ, santānaṃ brahmacāriṇaṃ;
pasanno āsanaṃ dajjā, evaṃ nande yathā ahaṃ.
42. “Tasmā hi attakāmena §, mahattamabhikaṅkhatā;
āsanaṃ dātabbaṃ hoti, sarīrantimadhāriṇaṃ” ti.

Kuñjaravimānaṃ pañcamaṃ.

6. Paṭhamanāvāvimānavatthu

43. “Suvaṇṇacchadanaṃ nāvaṃ, nāri āruyha tiṭṭhasi;
ogāhasi pokkharāṇiṃ, padmaṃ § chindasi pāṇinā.
44. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
45. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
46. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
47. “Ahaṃ (..0007) manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke;
disvāna bhikkhū tasite kilante, uṭṭhāya pātuṃ udakaṃ adāsiṃ.
48. “Yo ve kilantāna pipāsītānaṃ, uṭṭhāya pātuṃ udakaṃ dadāti;
sītodakā § tassa bhavanti najjo, pahūtamalyā bahupuṇḍarīkā.
49. “Taṃ āpagā § anupariyanti sabbadā, sītodakā vālukasanthatā nadī.
ambā ca sālā tilakā ca jambuyo, uddālakā pāṭaliyo ca phullā.
50. “Taṃ bhūmibhāgehi upetarūpaṃ, vimānaseṭṭhaṃ bhusasobhamānaṃ;
tassīdha § kammaṃ ayaṃ vipāko, etādisaṃ puññakatā § labhanti.
51. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
52. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Paṭhamanāvāvimānaṃ chaṭṭhaṃ.

7. Dutianāvāvimānavatthu

53. “Suvaṇṇacchadanaṃ nāvaṃ, nāri āruyha tiṭṭhasi;
ogāhasi pokkharāṇiṃ, padmaṃ chindasi pāṇinā.
54. “Kena (..0008) tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
55. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
56. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
57. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke;
disvāna bhikkhuṃ tasitaṃ kilantaṃ, uṭṭhāya pātuṃ udakaṃ adāsiṃ.
58. “Yo ve kilantassa pipāsitassa, uṭṭhāya pātuṃ udakaṃ dadāti;
sītodakā tassa bhavanti najjo, pahūtamalyā bahupuṇḍarīkā.
59. “Taṃ āpagā anupariyanti sabbadā, sītodakā vālukasanthatā nadī;
ambā ca sālā tilakā ca jambuyo, uddālakā pāṭaliyo ca phullā.
60. “Taṃ bhūmibhāgehi upetarūpaṃ, vimānaseṭṭhaṃ bhusasobhamānaṃ;
tassīdha kammaṃ ayaṃ vipāko, etādisaṃ puññakatā labhanti.
61. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
62. “Akkhāmi (..0009) te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi
puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Dutianāvāvimānaṃ sattamaṃ.

8. Tatiyanāvāvimānavatthu

63. “Suvaṇṇacchadanaṃ nāvaṃ, nāri āruyha tiṭṭhasi;
ogāhasi pokkharāṇiṃ, padmaṃ chindasi pāṇinā.
64. “Kūṭāgārā nivesā te, vibhattā bhāgaso mitā;
daddallamānā § ābhanti, samantā caturo disā.
65. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
66. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
67. Sā devatā attamanā, sambuddheneva pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
68. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke;
disvāna bhikkhū tasite kilante, uṭṭhāya pātuṃ udakaṃ adāsiṃ.

69. “Yo ve kilantāna pipāsitānaṃ, uṭṭhāya pātuṃ udakaṃ dadāti;
sītodakā tassa bhavanti najjo, pahūtamalyā bahupuṇḍarīkā.
70. “Taṃ (..0010) āpagā anupariyanti sabbadā, sītodakā vālukasanthatā nadī;
ambā ca sālā tilakā ca jambuyo, uddālakā pāṭaliyo ca phullā.
71. “Taṃ bhūmibhāgehi upetarūpaṃ, vimānaseṭṭhaṃ bhusasobhamānaṃ;
tassīdha kammaṣa ayaṃ vipāko, etādisaṃ puññakatā labhanti.
72. “Kūṭāgārā nivesā me, vibhattā bhāgaso mitā;
daddallamānā ābhanti, samantā caturo disā.
73. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mījjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
74. “Akkhāmi te buddha mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;

tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati;
etassa kamma phalaṃ mamedam, atthāya buddho udakaṃ apāyī”ti §.

Tatiyanāvāvimānaṃ aṭṭhamaṃ.

9. Dīpavimānavatthu

75. “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsenti disā sabbā, osadhī viya tārakā.
76. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
77. “Kena tvaṃ vimalobhāsā, atirocasi devatā §.
kena te sabbagattehi, sabbā obhāsate disā.
78. “Pucchāmi (..0011) taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi
puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.
79. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
80. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke;
tamandhakāramhi timīsikāyaṃ, padīpakālamhi adāsi dīpaṃ §.
81. “Yo andhakāramhi timīsikāyaṃ, padīpakālamhi dadāti dīpaṃ;
uppajjati jotirasaṃ vimānaṃ, pahūtamalyaṃ bahupuṇḍarīkaṃ.
82. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
83. “Tenāhaṃ vimalobhāsā, atirocāmi devatā;
tena me sabbagattehi, sabbā obhāsate disā.
84. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati”ti.

Dīpavimānaṃ navamaṃ.

10. Tiladakkhiṇavimānavatthu

85. “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsenti disā sabbā, osadhī viya tārakā.
86. “Kena (..0012) tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
87. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.
88. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;

- pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
89. ‘Ahaṃ manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke.
90. “Addasaṃ virajaṃ buddhaṃ, vippasannamanāvilāṃ;
āsajja dānaṃ adāsiṃ, akāmā tiladakkhiṇaṃ;
dakkhiṇeyyassa buddhassa, pasannā sehi pāṇibhi.
91. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
92. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Tiladakkhiṇavimānaṃ dasamaṃ.

11. Paṭhamapatibbatāvimānavatthu

93. “Koñcā mayūrā diviyā ca haṃsā, vaggussarā kokilā sampatanti;
pupphābhikiṇṇaṃ rammamidaṃ vimānaṃ, anakacittaṃ naranārisevitaṃ §.
94. “Tatthacchasi (..0013) devi mahānubhāve, iddhī vikubbanti anekarūpā;
imā ca te accharāyo samantato, naccanti gāyanti pamodayanti ca.
95. “Deviddhipattāsi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
96. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
97. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, patibbatānaññaṃ amanā ahoṣiṃ;
mātāva puttaṃ anurakkhamānā, kuddhāpihaṃ § nappharusaṃ avocaṃ.
98. “Sacce ṭhitā mosavajjaṃ pahāya, dāne ratā saṅgahitattabhāvā;
annañca pānañca pasannacittā, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adāsiṃ.
99. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
100. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Paṭhamapatibbatāvimānaṃ ekādasamaṃ.

12. Dutiyapatibbatāvimānavatthu

101. “Veḷuriyathambhaṃ (..0014) ruciraṃ pabhassaraṃ, vimānamāruyha anekacittaṃ;
tattacchasi devi mahānubhāve, uccāvacā iddhi vikubbamānā;
imā ca te accharāyo samantato, naccanti gāyanti pamodayanti ca.
102. “Deviddhipattāsi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;

- kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
- 103.** Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
- 104.** “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, upāsikā cakkhumato ahoṣiṃ;
pāṇātipātā viratā ahoṣiṃ, loke adinnaṃ parivajjayissaṃ.
- 105.** “Amajjapā no ca § musā abhāṇiṃ §, sakena sāminā § ahoṣiṃ tuṭṭhā.
annañca pānañca pasannacittā, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adāsiṃ.
- 106.** “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
- 107.** “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī” ti.

Dutiyapatibbatāvimānaṃ dvādasamaṃ.

13. Paṭhamasuṇisāvimānavatthu

- 108.** “Abhikkantena (..0015) vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;

- obhāsentī disā sabbā, osadhī viya tārakā.
109. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
110. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
111. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
112. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, suṇisā ahoṣiṃ sasurassa gehe §.
113. “Addasaṃ virajaṃ bhikkhuṃ, vipprasannamanāvilaṃ;
tassa adāsahaṃ pūvaṃ, pasannā sehi pāṇibhi;
bhāgaḍḍhabhāgaṃ datvāna, modāmi nandane vane.
114. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
115. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī” ti.

Paṭhamasuṇisāvīmānaṃ terasamaṃ.

14. Dutiyasuṇisāvīmānavatthu

116. “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsentī disā sabbā, osadhī viya tārakā.
117. “Kena (..0016) tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
118. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
119. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
120. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, suṇisā ahoṣiṃ sasurassa gehe.
121. “Addasaṃ virajaṃ bhikkhuṃ, vipprasannamanāvilaṃ;
tassa adāsahaṃ bhāgaṃ, pasannā sehi pāṇibhi;
kummāsapiṇḍaṃ datvāna, modāmi nandane vane.
122. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
123. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī” ti.

Dutiyasuṇisāvīmānaṃ cuddasamaṃ.

15. Uttarāvīmānavatthu

124. “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsenti disā sabbā, osadhī viya tārakā.

125. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.

126. “Pucchāmi (..0017) taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi
puññaṃ;

kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.

127. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.

128. “Issā ca maccheramatho § paḷāso, nāhosi mayhaṃ gharamāvasantiyā.
akkodhanā bhattuvāsānuvattinī, uposathe niccahamappamattā.

129. “Cātuddasiṃ pañcadasiṃ, yā ca § pakkhassa aṭṭhamī.
pāṭihāriyapakkhañca, aṭṭhaṅgasusamāgataṃ.

130. “Uposathaṃ upavasissaṃ, sadā sīlesu saṃvutā;
saññaṃ saṃvibhāgā ca, vimānaṃ āvasāmahaṃ §.

131. “Pāṇātipātā viratā, musāvādā ca saññatā;
theyyā ca aticārā ca, majjapānā ca ārakā §.

132. “Pañcasikkhāpade ratā, ariyasaccāna kovidā;
upāsikā cakkhumato, gotamassa yasassino.

133. “Sāhaṃ sakena sīlena, yasasā ca yasassinī;
anubhomi sakaṃ puññaṃ, sukhitā camhināmayā.

134. “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.

135. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamaṃ akāsiṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati.

136. “Mama (..0018) ca, bhante, vacanena bhagavato pāde sirasā vandeyyāsi-
‘uttarā nāma, bhante, upāsikā bhagavato pāde sirasā vandati”ti. Anacchariyaṃ
kho panetaṃ, bhante, yaṃ maṃ bhagavā aññatarasmiṃ sāmāññaphale byāka-
reyya §, taṃ bhagavā sakadāgāmiphale byākāsi”ti.

Uttarāvimānaṃ pannarasamaṃ.

16. Sirimāvimānavatthu

137. “Yuttā ca te parama-alaṅkatā hayā, adhomukhā aghasigamā balī javā;
abhinimmitā pañcarathāsātā ca te, anventi taṃ sārathicoditā hayā.

138. “Sā tiṭṭhasi rathavare alaṅkatā, obhāsayaṃ jalamiva joti pāvako;
pucchāmi taṃ varatanu § anomadassane, kasmā nu kāyā anadhivaraṃ upā-
gami.

139. “Kāmaggapattānaṃ yamāhunuttaraṃ §, nimmāya nimmāya ramanti

devatā.

tasmā kāyā accharā kāmavaṇṇinī, idhāgatā anadhivaraṃ namassituṃ.

140. “Kiṃ tvaṃ pure sucaritamācarīdha Ṣ,
kenacchasi tvaṃ amitayasā sukhedhitā;
iddhī ca te anadhivarā vihaṅgamā,
vaṇṇo ca te dasa disā virocati.

141. “Devehi tvaṃ parivutā sakkatā casi,
kuto cutā sugatigatāsi devate;
kassa vā tvaṃ vacanakarānusāsaniṃ,
ācikkha me tvaṃ yadi buddhasāvīkā”ti.

142. “Nagantare (..0019) nagaravare sumāpīte, paricārikā rājavarassa sirimato.
nacce gīte paramasusikkhitā ahuṃ, sirimāti maṃ rājagahe avedimṣu Ṣ.

143. “Buddho ca me isinisabho vināyako, adesayī samudayadukkhaniccatāṃ;
asaṅkhatāṃ dukkhanirodhasassatāṃ, maggañcīmaṃ akuṭilamañjasāṃ
sivaṃ.

144. “Sutvānaṃ amatapadaṃ asaṅkhatāṃ, tathāgatassanadhivarassa
sāsaṇaṃ;
sīlesvahaṃ paramasusaṃvutā ahuṃ, dhamme ṭhitā naravarabuddhadesite
Ṣ.

145. “Ñatvānaṃ virajapadaṃ asaṅkhatāṃ, tathāgatenanadhivarena

desitaṃ;

tatthevahaṃ samathasamādhimāphusiṃ, sāyeva me paramaniyāmatā ahu.

146. “Laddhānahaṃ amatavaraṃ visesanaṃ, ekaṃsikā abhisamaye visesiya;
asaṃsayā bahujanapūjitā ahaṃ, khiḍḍāratim̃ § paccanubhomanappakaṃ.

147. “Evaṃ ahaṃ amatadasamhi § devatā, tathāgatassanadhivarassa sāvikā.
dhammaddasā paṭhamaphale patiṭṭhitā, sotāpannā na ca pana matthi
duggati.

148. “Sā vandituṃ anadhivaraṃ upāgamiṃ, pāsādike kusalarate ca bhikkhavo;
namassituṃ samaṇasamāgamaṃ sivaṃ, sagāravā sirimato dhammarājino.

149. “Disvā (..0020) muniṃ muditamanamhi piṇitā, tathāgataṃ naravaradamma-
sārathim̃;

taṇhacchidaṃ kusalarataṃ vināyakaṃ, vandāmahaṃ paramahitānukampa-
kan”ti.

Sirimāvimānaṃ soḷasamaṃ.

17. Kesakārivimānavatthu

150. “Idaṃ vimānaṃ ruciraṃ pabhassaraṃ, veḷuriyathambhaṃ satataṃ suni-
mmitaṃ;

suvaṇṇarukkhehi samantamotthataṃ, ṭhānaṃ mamaṃ kammavipākasa-
mbhavaṃ.

151. “Tatrūpapannā purimaccharā imā, sataṃ sahasāni sakena kammunā;
tuvaṃsi ajjhupagatā yasassinī, obhāsayaṃ tiṭṭhasi pubbadevatā.

152. “Sasī adhiggayha yathā virocati, nakkhattarājāriva tārakāgaṇaṃ;
tatheva tvaṃ accharāsaṅgaṇaṃ § imaṃ, daddallamānā yasasā virocasi.

153. “Kuto nu āgamma anomadassane, upapannā tvaṃ bhavanaṃ mamaṃ
idaṃ;

brahmaṃva devā tidasā sahindakā, sabbe na tappāmasse dassanena tan”ti.

154. “Yametaṃ sakka anupucchase mamaṃ, ‘kuto cutā tvaṃ idha āgatā’ti §.
bārāṇasī nāma puratthi kāsinaṃ, tattha ahosiṃ pure kesakārikā.

155. “Buddhe (..0021) ca dhamme ca pasannamānasā, saṅghe ca ekantagatā
asaṃsayā;

akhaṇḍasikkhāpadā āgatapphalā, sambodhidhamme niyatā anāmayā”ti.

156. “Tantyaḥbinandāmase svāgatañca § te, dhammena ca tvaṃ yasasā viro-
casi.

buddhe ca dhamme ca pasannamānase, saṅghe ca ekantagate asaṃsaye;
akhaṇḍasikkhāpade āgatapphale, sambodhidhamme niyate anāmaye”ti.

Kesakārivimānaṃ sattarasamaṃ.

Piṭhavaggo paṭhamo niṭṭhito.

Tassuddānaṃ-

Pañca piṭhā tayo nāvā, dīpatiladakkhiṇā dve;
pati dve suṇisā uttarā, sirimā kesakārikā;
vaggo tena pavuccatīti.

2. Cittalatāvaggo

1. Dāsivimānavatthu

157. “Api sakkova devindo, ramme cittalatāvane;
samantā anupariyāsi, nārīgaṇapurakkhatā;
obhāsentī disā sabbā, osadhī viya tārakā.
158. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
159. “Pucchāmi (..0022) taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi
puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī”ti.
160. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
161. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, dāsī ahosiṃ parapessiyā § kule.
162. “Upāsikā cakkhumato, gotamassa yasassino;
tassā me nikkamo āsi, sāsane tassa tādino.
163. “Kāmaṃ bhijjatuyaṃ kāyo, neva atthettha saṅghanaṃ §.
sikkhāpadānaṃ pañcannaṃ, maggo sovattiko sivo.
164. “Akaṅṭako agahano, uju sabbhi pavedito;
nikkamassa phalaṃ passa, yathidaṃ pāpuṇitthikā.
165. “Āmantanikā raññomhi, sakkassa vasavattino;
saṭṭhi turiya § sahasāni, paṭibodhaṃ karonti me.
166. “Ālambo gaggaro § bhīmo §, sādhuvadī ca saṃsayo.
pokkharo ca suphasso ca, viṇāmokkhā § ca nāriyo.
167. “Nandā ceva sunandā ca, soṇadinnā sucimhitā §.
alambusā missakesī ca, puṇḍarīkāti dāruṇī.
168. “Eṇīphassā suphassā ca, subhaddā muduvādinī;
etā caññā ca seyyāse, accharānaṃ pabodhikā.
169. “Tā maṃ kālenupāgantvā, abhibhāsanti devatā;
handā naccāma gāyāma, handā taṃ ramayāmase.
170. “Nayidaṃ (..0023) akatapuññānaṃ, katapuññānamevidaṃ;
asokaṃ nandanaṃ rammaṃ, tidasānaṃ mahāvanaṃ.

171. “Sukhaṃ akatapuññānaṃ, idha natthi parattha ca;
sukhañca katapuññānaṃ, idha ceva parattha ca.
172. “Tesaṃ saḥabyakāmānaṃ, kattabbaṃ kusalaṃ bahuṃ;
katapuññā hi modanti, sagge bhogasamaṅgino” ti.

Dāsivimānaṃ paṭhamaṃ.

2. Lakhumāvimānavatthu

173. “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsentī disā sabbā, osadhī viya tārakā.
174. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
175. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
176. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
177. “Kevaṭṭadvārā nikkhamma, ahu mayhaṃ nivesanaṃ;
tatha sañcaramānānaṃ, sāvakānaṃ mahesinaṃ.
178. “Odanaṃ kummāsaṃ § ḍākaṃ, loṇasovīrakañcahaṃ;
adāsiṃ ujubhūtesu, vippasannena cetasā.
179. “Cātuddasiṃ pañcadasiṃ, yā ca pakkhassa aṭṭhamī;
pāṭihāriyapakkhañca, aṭṭhaṅgasusamāgataṃ.

180. “Uposatham (..0024) upavasissam, sadā silesu samvutā;
saññamā samvibhāgā ca, vimānaṃ āvasāmahaṃ.

181. “Pāṇātipātā viratā, musāvādā ca saññatā;
theyyā ca aticārā ca, majjapānā ca ārakā.

182. “Pañcasikkhāpade ratā, ariyasaccāna kovidā;
upāsikā cakkhumato, gotamassa yasassino.

183. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati.

“Mama ca, bhante, vacanena bhagavato pāde sirasā vandeyyāsi- ‘lakhumā
nāma, bhante, upāsikā bhagavato pāde sirasā vandati’ ti. Anacchariyaṃ kho
panetaṃ, bhante, yaṃ maṃ bhagavā aññatarasmiṃ sāmāññaphale byākareyya §.
Taṃ bhagavā sakadāgāmiphale byākāsi” ti.

Lakhumāvimānaṃ dutiyaṃ.

3. Ācāmadāyikāvimānavatthu

185. “Piṇḍāya te carantassa, tuṇhībhūtassa tiṭṭhato;
daliddā kapaṇā nārī, parāgāraṃ apassitā §.

186. “Yā te adāsi ācāmaṃ, pasannā sehi pāṇibhi;
sā hitvā mānusaṃ dehaṃ, kaṃ nu sā disataṃ gatā” ti.

187. “Piṇḍāya me carantassa, tuṇhībhūtassa tiṭṭhato;
daliddā kapaṇā nārī, parāgāraṃ apassitā.

188. “Yā me adāsi ācāmaṃ, pasannā sehi pāṇibhi;
sā hitvā mānusaṃ dehaṃ, vippamuttā ito cutā.

189. “Nimmānaratino nāma, santi devā mahiddhikā;
tattha sā sukhitā nārī, modatācāmadāyikā” ti.

190. “Aho (..0025) dānaṃ varākiyā, kassape suppatitṭhitam;
parābhatena dānena, ijhittha vata dakkhiṇā.

191. “Yā mahesittam kāreyya, cakkavattissa rājino;
nārī sabbaṅgakalyāṇī, bhattu cānomadassikā;
etassācāmadānassa, kalam nāgghati soḷasiṃ.

192. “Sataṃ nikkhā sataṃ assā, sataṃ assatarīrathā;
sataṃ kaññāsahassāni, āmuttamaṇikuṇḍalā;
etassācāmadānassa, kalam nāgghanti soḷasiṃ.

193. “Sataṃ hemavatā nāgā, isādantā urūḷhavā;
suvaṇṇakacchā mātaṅgā, hemakappanavāsasā §.
etassācāmadānassa, kalam nāgghati soḷasiṃ.

194. “Catunnamapi dipānaṃ, issaram yodha kāraye;
etassācāmadānassa, kalam nāgghati soḷasin” ti.

Ācāmadāyikāvimānaṃ tatiyaṃ.

4. Caṇḍālivimānavatthu

195. “Caṇḍāli vanda pādāni, gotamassa yasassino;
tameva § anukampāya, aṭṭhāsi isisattamo §.
196. “Abhippasādehi manaṃ, arahantamhi tādini §;
khippaṃ pañjalikā vanda, parittaṃ tava jīvitān” ti.
197. Coditā bhāvitattena, sarīrantimadhārinā;
caṇḍāli vandi pādāni, gotamassa yasassino.
198. Tameṇaṃ avadhī gāvī, caṇḍāliṃ pañjaliṃ ṭhitāṃ;
namassamaṇaṃ sambuddhaṃ, andhakāre pabhaṅkaranti.
199. “Khīṇāsavaṃ (..0026) vigatarajaṃ anejaṃ, ekaṃ araṇṇamhi raho nisinnaṃ.
deviddhipattā upasaṅkamitvā, vandāmi taṃ vīra mahānubhāvan” ti.
200. “Suvaṇṇavaṇṇā jalitā mahāyasā, vimānamoruyha anakacittā;
parivāritā accharāsaṅgaṇena §, kā tvaṃ subhe devate vandase mamaṃ” ti.
201. “Ahaṃ bhaddante caṇḍāli, tayā vīrena § pesitā.
vandiṃ arahato pāde, gotamassa yasassino.
202. “Sāhaṃ vanditvā § pādāni, cutā caṇḍālayoniyā;
vimānaṃ sabbato bhaddaṃ, upapannaṃ nandane.
203. “Accharānaṃ sataśahaṃ, purakkhatvāna § tiṭṭhati.
tāsāhaṃ pavarā seṭṭhā, vaṇṇena yasasāyunā.
204. “Pahūtakatakalyāṇā, sampajānā paṭissatā §.
muniṃ kāruṇikaṃ loke, taṃ bhante vanditumāgatā” ti.
205. Idaṃ vatvāna caṇḍāli, kataññū katavedinī;
vanditvā arahato pāde, tatthevantaradhāyathāti §.

Caṇḍālivimānaṃ catutthaṃ.

5. Bhadditthivimānavatthu

206. “Nīlā pītā ca kāḷā ca, mañjiṭṭhā § atha lohitā.
uccāvacānaṃ vaṇṇānaṃ, kiṅjakkhaparivāritā.
207. “Mandāravānaṃ pupphānaṃ, mālaṃ dhāresi muddhani;
nayime añṇesu kāyesu, rukkhā santi sumedhase.
208. “Kena (..0027) kāyaṃ upapannā, tāvatimsaṃ yasassinī;
devate pucchitācikkha, kissa kammaṣṣidaṃ phalaṃ” ti.
209. “Bhadditthikāti § maṃ añṇaṃsu, kimilāyaṃ upāsikā;
saddhā sīlena sampannā, saṃvibhāgaratā sadā.
210. “Acchādanañca bhattañca, senāsanaṃ padīpiyaṃ;
adāsiṃ ujubhūtesu, vipassannaṃ cetasā.

211. “Cātuddasiṃ pañcadasiṃ, yā ca pakkhassa aṭṭhamī;
pāṭihāriyapakkhañca, aṭṭhaṅgasusamāgataṃ.

212. “Uposathaṃ upavasissaṃ, sadā sīlesu saṃvutā;
saññamā saṃvibhāgā ca, vimānaṃ āvasāmahaṃ.

213. “Pāṇātipātā viratā, musāvādā ca saññatā;
theyyā ca aticārā ca, majjapānā ca ārakā.

214. “Pañcasikkhāpade ratā, ariyasaccāna kovidā;
upāsikā cakkhumato, appamādavihārīnī.

Katāvāsā katakusalā tato cutā §,
sayamaṃ pabhā anuvarāmi nandaṃ.

215. “Bhikkhū cāhaṃ paramahitānukampake, abhojayiṃ tapassiyugaṃ mahā-
munīṃ;

katāvāsā katakusalā tato cutā §, sayamaṃ pabhā anuvarāmi nandaṃ.

216. “Aṭṭhaṅgikaṃ aparimitaṃ sukhāvahaṃ, uposathaṃ satatamupāvasiṃ
ahaṃ;

katāvāsā katakusalā tato cutā §, sayamaṃ pabhā anuvarāmi nandaṃ”ti.

Bhadditthivimānaṃ § pañcamaṃ.

6. Soṇadinnāvimānavatthu

217. “Abhikkantena (..0028) vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsentī disā sabbā, osadhī viya tārakā.

218. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.

219. “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
220. Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
221. “Soṇadinnāti maṃ aññaṃsu, nāḷandāyaṃ upāsikā;
saddhā sīlena sampannā, saṃvibhāgaratā sadā.
222. “Acchādanañca bhattañca, senāsanam padīpiyaṃ;
adāsiṃ ujubhūtesu, vipprasanna cetasā.
223. “Cātuddasiṃ pañcadasiṃ, yā ca pakkhassa aṭṭhamī;
pāṭihāriyapakkhañca, aṭṭhaṅgasusamāgataṃ.
224. “Uposathaṃ upavasissaṃ, sadā sīlesu saṃvutā;
saññaṃ saṃvibhāgā ca, vimānaṃ āvasāmahaṃ.
225. “Pāṇātipātā viratā, musāvādā ca saññatā;
theyyā ca aticārā ca, majjapānā ca ārakā.
226. “Pañcasikkhāpade ratā, ariyasaccāna kovidā;
upāsikā cakkhumato, gotamassa yasassino.
227. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...
vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī” ti.

Soṇadinnāvimānaṃ chaṭṭhaṃ.

7. Uposathāvimānavatthu

229. “Abhikkantena (..0029) vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsentī disā sabbā, osadhī viya tārakā.
230. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe...
vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
232. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
233. “Uposathāti maṃ aññaṃsu, sāketāyaṃ upāsikā;
saddhā sīlena sampannā, saṃvibhāgaratā sadā.
234. “Acchādanañca bhattañca, senāsanam padīpiyaṃ;
adāsiṃ ujubhūtesu, vipprasanna cetasā.
235. “Cātuddasiṃ pañcadasiṃ, yā ca pakkhassa aṭṭhamī;
pāṭihāriyapakkhañca, aṭṭhaṅgasusamāgataṃ.
236. “Uposathaṃ upavasissaṃ, sadā sīlesu saṃvutā;
saññaṃ saṃvibhāgā ca, vimānaṃ āvasāmahaṃ.
237. “Pāṇātipātā viratā, musāvādā ca saññatā;
theyyā ca aticārā ca, majjapānā ca ārakā.
238. “Pañcasikkhāpade ratā, ariyasaccāna kovidā;
upāsikā cakkhumato, gotamassa yasassino.
239. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...

vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

241. “Abhikkhaṇaṃ nandaṃ sutvā, chando me udapajjatha §. tattha cittaṃ paṇidhāya, upapannaṃ nandaṃ.

242. “Nākāsiṃ satthu vacanaṃ, buddhassādiccabandhuno; hīne cittaṃ paṇidhāya, sāmhi pacchānutāpini” ti.

243. “Kīva ciraṃ vimānaṃ, idha vacchasuposathe §. devate pucchitācikkha, yadi jānāsi āyuno” ti.

244. “Saṭṭhivassasahassāni (..0030) §, tisso ca vassakoṭiyo. idha ṭhatvā mahāmuni, ito cutā gamissāmi; manussānaṃ saḥayatan” ti.

245. “Mā tvaṃ uposathe bhāyi, sambuddhenāsi byākatā; sotāpannā visesayi, pahīnā tava duggatī” ti.

Uposathāvimānaṃ sattamaṃ.

8. Niddāvimānavatthu

246. “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate; obhāsenti disā sabbā, osadhī viya tārakā.

247. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.

249. Sā devatā attamaṃ ...pe... yassa kammaṃ phalaṃ.

250. “Niddāti § mamaṃ aññaṃsu, rājagahasiṃ upāsikā; saddhā sīlena sampannā, saṃvibhāgaratā sadā.

251. “Acchādanañca bhattañca, senāsanaṃ padīpiyaṃ; adāsīṃ ujubhūtesu, vippasannaṃ cetasā.

252. “Cātuddasiṃ pañcadasīṃ, yā ca pakkhassa aṭṭhami; pāṭihāriyapakkhañca, aṭṭhaṅgasusamāgataṃ.

253. “Uposathaṃ upavasissaṃ, sadā sīlesu saṃvutā; saññaṃ saṃvibhāgā ca, vimānaṃ āvasāmaṃ.

254. “Pāṇātipātā viratā, musāvādā ca saññatā; theyyā ca aticārā ca, majjapānā ca ārakā.

255. “Pañcasikkhāpade ratā, ariyasaccāna kovidā; upāsikā cakkhumato, gotamassa yasassino.

256. “Tena (..0031) metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” - ti.

Niddāvimānaṃ § aṭṭhamaṃ.

9. Suniddāvimānavatthu

258. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... osadhī viya tārakā.
259. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
261. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
262. “Suniddāti § maṃ aññaṃsu, rājagahasmim upāsikā.
saddhā sīlena sampannā, saṃvibhāgaratā sadā.
266. (yathā niddāvimānaṃ tathā vitthāretabbaṃ.)
267. “Pañcasikkhāpade ratā, ariyasaccāna kovidā;
upāsikā cakkhumato, gotamassa yasassino.
268. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Suniddāvimānaṃ navamaṃ.

10. Paṭhamabhikkhādāyikāvimānavatthu

270. “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsenti disā sabbā, osadhī viya tārakā.
271. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
273. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
274. “Ahaṃ (..0032) manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke.
275. “Addasaṃ virajaṃ buddhaṃ, vipprasannamanāvilaṃ;
tassa adāsahaṃ bhikkhaṃ, pasannā sehi pāṇibhi.
276. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...
vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Paṭhamabhikkhādāyikāvimānaṃ dasamaṃ.

11. Dutiyabhikkhādāyikāvimānavatthu

278. “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsentī disā sabbā, osadhī viya tārakā.
279. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
281. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
282. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke.
283. “Addasaṃ virajaṃ bhikkhuṃ, vipprasannamanāvilaṃ;
tassa adāsahaṃ bhikkhaṃ, pasannā sehi pāṇibhi.
284. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe. ... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī” ti.

Dutiyabhikkhādāyikāvimānaṃ ekādasamaṃ.

Cittalatāvaggo dutiyo niṭṭhito.

Tassuddānaṃ-

dāsī (..0033) ceva lakhumā ca, atha ācāmadāyikā;
caṇḍālī bhadditthī ceva §, soṇadinnā uposathā.
niddā ceva suniddā ca §, dve ca bhikkhāya dāyikā.
vaggo tena pavuccatīti.

Bhāṇavāraṃ paṭhamaṃ niṭṭhitaṃ.

3. Pāricchattakavaggo

1. Uḷāravimānavatthu

286. “Uḷāro te yaso vaṇṇo, sabbā obhāsate disā;
nāriyo naccanti gāyanti, devaputtā alaṅkatā.
287. “Modenti parivārenti, tava pūjāya devate;
sovaṇṇāni vimānāni, tavimāni sudassane.
288. “Tuvaṃsi issarā tesam, sabbakāmasamiddhinī;
abhijātā mahantāsi, devakāye pamodasi;
devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalan” ti.
289. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke;
dussīlakule suṇisā ahoṣiṃ, assaddhesu kadariyesu ahaṃ.
290. “Saddhā sīlena sampannā, saṃvibhāgaratā sadā;
piṇḍāya caramānassa, apūvaṃ te adāsahaṃ.

291. “Tadāhaṃ sassuyācikkhiṃ, samaṇo āgato idha;
tassa adāsahaṃ pūvaṃ, pasannā sehi pāṇibhi.
292. “Itissā (..0034) sassu paribhāsi, avinītāsi tvaṃ § vadhu.
na maṃ sampucchituṃ icchi, samaṇassa dadāmaṃ.
293. “Tato me sassu kupitā, pahāsi musalena maṃ;
kūṭaṅgacchi avadhi maṃ, nāsakkhiṃ jīvituṃ ciraṃ.
294. “Sā ahaṃ kāyassa bheda, vippamuttā tato cutā;
devānaṃ tāvatimsānaṃ, upapannā saḥabyataṃ.
295. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Uḷāravimānaṃ paṭhamaṃ.

2. Ucchudāyikāvimānavatthu

296. “Obhāsayitvā pathaviṃ § sadevakaṃ, atirocasi candimasūriyā viya.
siriya ca vaṇṇena yasena tejasā, brahmāva deve tidase saḥindake §.
297. “Pucchāmi taṃ uppalamāladhārinī, āveḷinī kañcanasannibhattace;
alaṅkate uttamavatthadhārinī, kā tvaṃ subhe devate vandase mamaṃ.
298. “Kiṃ tvaṃ pure kammamakāsi attanā, manussabhūtā purimāya jātiyā;
dānaṃ suciṅṇaṃ atha sīlasaṃyamaṃ §, kenūpapannā sugatiṃ yasassinī.
devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalaṃ” ti.
299. “Idāni (..0035) bhante imameva gāmaṃ §, piṇḍāya amhākaṃ gharaṃ upā-
gami.
tato te ucchussa adāsi khaṇḍikaṃ, pasannacittā atulāya pītiyā.
300. “Sassu ca pacchā anuyuñjate mamaṃ, kahaṃ § nu ucchuṃ vadhuke avā-
kiri §.
na chaḍḍitaṃ no pana khāditaṃ mayā, santassa bhikkhusa sayamaṃ adā-
sahaṃ.
301. “Tuyhaṃnvidaṃ § issariyaṃ atho mama, itissā sassu paribhāsate mamaṃ.
piṭhaṃ gahetvā pahāraṃ adāsi me, tato cutā kālakatāmhi devatā.
302. “Tadeva kammaṃ kusalaṃ kataṃ mayā, sukhañca kammaṃ anubhomi
attanā;
devehi saddhiṃ paricārayāmaṃ, modāmaṃ kāmaguṇehi pañcahi.
303. “Tadeva kammaṃ kusalaṃ kataṃ mayā, sukhañca kammaṃ anubhomi
attanā;
devindaguttā tidasehi rakkhitā, samappitā kāmaguṇehi pañcahi.
304. “Etādisaṃ puñṇaphalaṃ anappakaṃ, mahāvīpākā mama ucchudakkhiṇā;
devehi saddhiṃ paricārayāmaṃ, modāmaṃ kāmaguṇehi pañcahi.
305. “Etādisaṃ puñṇaphalaṃ anappakaṃ, mahājutikā mama ucchudakkhiṇā;
devindaguttā tidasehi rakkhitā, saḥassanettoriva nandane vane.
306. “Tuvañca (..0036) bhante anukampakaṃ viduṃ, upecca vandiṃ kusalañca

pucchisaṃ;

tato te ucchussa adāsi khaṇḍikaṃ, pasannacitā atulāya pītiyā”ti.

Ucchudāyikāvimānaṃ dutiyaṃ.

3. Pallaṅkavimānavatthu

307. “Pallaṅkaseṭṭhe maṇisoṇṇacitte, pupphābhikiṇṇe sayane uḷāre;
tattacchasi devi mahānubhāve, uccāvacā iddhi vikubbamānā.

308. “Imā ca te accharāyo samantato, naccanti gāyanti pamodayanti;
deviddhipattāsi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī”ti.

309. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, aḍḍhe kule suṇisā ahoṣiṃ;
akkodhanā bhattuvasānuvattinī, uposathe appamattā ahoṣiṃ §.

310. “Manussabhūtā daharā apāpikā §, pasannacittā patimābhirādhayaṃ.
divā ca ratto ca manāpacārinī, ahaṃ pure sīlavatī ahoṣiṃ.

311. “Pāṇātipātā (..0037) viratā acorikā, saṃsuddhakāyā sucibrahmacārinī;
amajjapā no ca musā abhāṇiṃ, sikkhāpadesu paripūrakārinī.

312. “Cātuddasiṃ pañcadasiṃ, yā ca pakkhassa aṭṭhamī;

pāṭihāriyapakkhañca, pasannamānasā ahaṃ §.

- 313.** “Aṭṭhaṅgupetaṃ anudhammacārini, uposathaṃ pīṭhānā upāvasiṃ;
imañca ariyaṃ aṭṭhaṅgavarehupetaṃ, samādiyitvā kusalaṃ sukhudrayaṃ;
patimhi kalyāṇi vasānuvattini, ahosiṃ pubbe sugatassa sāvika.
- 314.** “Etādisaṃ kusalaṃ jīvaloke, kammaṃ karitvāna visesabhāgini;
kāyassa bheda abhisamparāyaṃ, deviddhipattā sugatimhi āgatā.
- 315.** “Vimānapāsādavare manorame, parivāritā accharāsaṅgaṇena;
sayampabhā devagaṇā ramenti maṃ, dīghāyukiṃ devavimānamāgatan”ti;

Pallaṅkavimānaṃ tatiyaṃ.

4. Latāvimānavatthu

316. Latā ca sajjā pavarā ca devatā, accimatī § rājavarassa sirīmato.

sutā ca rañño vessavaṇassa dhītā, rājimatī dhammaguṇehi sobhatha.

317. Pañcettha (..0038) nāriyo āgamaṃsu nhāyituṃ, sītodakaṃ uppalaṇiṃ sivaṃ
nadiṃ;

tā tattha nhāyitvā rametvā devatā, naccitvā gāyitvā sutā lataṃ bravi §.

318. “Pucchāmi taṃ uppalamāladhārini, āveḷini kañcanasannibhattace;

timiratambakkhi nabheva sobhane, dīghāyukī kena kato yaso tava.

319. “Kenāsi bhadde patino piyatarā, visiṭṭhakalyāṇitarassu rūpato;

padakkhiṇā naccagītavādite, ācikkha no tvaṃ naranāripucchitā”ti.

320. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, uḷārabhoge kule suṇisā ahosiṃ;

akkodhanā bhattuvasānuvattini, uposathe appamattā ahosiṃ.

321. “Manussabhūtā daharā apāpikā §, pasannacittā patimābhirādhayiṃ.

sadevaraṃ sassasuraṃ sadāsakaṃ, abhirādhayiṃ tamhi kato yaso mama.

322. “Sāhaṃ tena kusalena kammunā, catubbhi ṭhānehi visesamajjhagā;

āyuñca vaṇṇañca sukhaṃ balañca, khiḍḍāratim paṇṇubhomanappakaṃ.

323. “Sutaṃ nu taṃ bhāsati yaṃ ayaṃ latā, yaṃ no apucchimha akittayī no;

patino kiramhākaṃ visiṭṭha nārīnaṃ, gatī ca tāsāṃ pavarā ca devatā.

324. “Patīsu (..0039) dhammaṃ pacarāma sabbā, patibbatā yattha bhavanti
itthiyo;

patīsu dhammaṃ pacaritva § sabbā, lacchāmase bhāsati yaṃ ayaṃ latā.

325. “Sīho yathā pabbatasānugocaro, mahindharaṃ pabbatamāvasitvā;

pasayha hantvā itare catuppade, khudde mige khādati maṃsabhojano.

326. “Tattheva saddhā idha ariyasāvika, bhattāraṃ nissāya patim anubbatā;

kodhaṃ vadhitvā abhibhuyya maccharaṃ, saggamhi sā modati dhammacā-
rini”ti.

Latāvimānaṃ catutthaṃ.

5. Guttilavimānaṃ

1. Vatthuttamadāyikāvimānavatthu

- 327.** “Sattatantiṃ sumadhuraṃ, rāmaṇeyyaṃ avācayiṃ;
so maṃ raṅgamhi avheti, ‘saraṇaṃ me hohi kosiyā’ ti.
- 328.** “Ahaṃ te saraṇaṃ homi, ahamācariyapūjako;
na taṃ jayissati sisso, sissamācariya jessasī” ti.
- 329.** “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsentī disā sabbā, osadhī viya tārakā.
- 330.** “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.
- 331.** “Pucchāmi (..0040) taṃ devi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi
puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
- 332.** Sā devatā attamanā, moggallānena pucchitā;
pañhaṃ puṭṭhā viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
- 333.** “Vatthuttamadāyikā nārī, pavarā hoti naresu nārīsu;
evaṃ piyarūpadāyikā manāpaṃ, dibbaṃ sā labhate upecca ṭhānaṃ.
- 334.** “Tassā me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā § passa puññaṃ vipākaṃ.
- 335.** “Tena metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.
- 336.** “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūtā yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.
(anantaraṃ caturavimānaṃ yathā vatthudāyikāvimānaṃ tathā vitthāretabbaṃ §)

2. Pupphuttamadāyikāvimānavatthu (1)

- 337.** “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... osadhī viya tārakā.
- 338.** “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... ye keci manaso piyā.
- 339.** “Pucchāmi taṃ devi mahānubhāve ...pe...
vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
- 340.** Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
- 341.** “Pupphuttamadāyikā nārī, pavarā hoti naresu nārīsu;
evaṃ piyarūpadāyikā manāpaṃ, dibbaṃ sā labhate upecca ṭhānaṃ.
- 342.** “Tassā (..0041) me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā passa puññaṃ vipākaṃ.
- 343.** “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...
vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

3. Gandhuttamadāyikāvimānavatthu (2)

345. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... osadhī viya tārakā.
346. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... ye keci manaso piyā.
347. “Pucchāmi taṃ devī mahānubhāve ...pe...
vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī”ti.
348. “Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
349. “Gandhuttamadāyikā nārī, pavarā hoti naresu nārīsu;
evaṃ piyarūpadāyikā manāpaṃ, dibbaṃ sā labhate upecca ṭhānaṃ.
350. “Tassā me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā passa puññānaṃ vipākaṃ.
351. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...

vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati”ti.

4. Phaluttamadāyikāvimānavatthu (3)

353. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... osadhī viya tārakā.

354. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... ye keci manaso piyā.

355. “Pucchāmi taṃ devī mahānubhāve ...pe...
vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.

356. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

357. “Phaluttamadāyikā nārī, pavarā hoti naresu nārīsu;
evaṃ piyarūpadāyikā manāpaṃ, dibbaṃ sā labhate upecca ṭhānaṃ.

358. “Tassā me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā passa puññānaṃ vipākaṃ.

359. “Tena (..0042) metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” -
ti.

5. Rasuttamadāyikāvimānavatthu (4)

361. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... osadhī viya tārakā.

362. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... ye keci manaso piyā.

363. “Pucchāmi taṃ devī mahānubhāve ...pe...
vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.

364. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

365. “Rasuttamadāyikā nārī, pavarā hoti naresu nārīsu;
evaṃ piyarūpadāyikā manāpaṃ, dibbaṃ sā labhate upecca ṭhānaṃ.

366. “Tassā me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā passa puññānaṃ vipākaṃ.

367. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...
vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati”ti.

6. Gandhapañcaṅgulikadāyikāvimānavatthu

369. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... osadhī viya tārakā.

370. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe...
vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.

372. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

373. “Gandhapañcaṅgulikaṃ ahamadāsiṃ, kassapassa bhagavato thūpamhi;
evaṃ piyarūpadāyikā manāpaṃ, dibbaṃ sā labhate upecca ṭhānaṃ.

374. “Tassā me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā passa puññānaṃ vipākaṃ.

375. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati”ti.
(anantaraṃ (..0043) caturavimānaṃ yathā gandhapañcaṅgulikadāyikāvi-

mānaṃ tathā vitthāretabbaṃ §)

7. Ekūposathavimānavatthu (1)

377. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
380. Sā devatā attamaṇā ...pe...yassa kammassidaṃ phalaṃ.
381. “Bhikkhū ca ahaṃ bhikkhuniyo ca, addasāsiṃ panthapaṭipanne;
tesāhaṃ dhammaṃ sutvāna, ekūposathaṃ upavasissaṃ.
382. “Tassā me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā passa puññānaṃ vipākaṃ.
383. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

8. Udakadāyikāvimānavatthu (2)

385. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
388. Sā devatā attamaṇā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
389. “Udake ṭhitā udakamadāsiṃ, bhikkhuno cittena vippasannena;
evaṃ piyarūpadāyikā manāpaṃ, dibbaṃ sā labhate upecca ṭhānaṃ.
390. “Tassā me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā passa puññānaṃ vipākaṃ.
391. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

9. Upaṭṭhānavimānavatthu (3)

393. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
396. Sā (..0044) devatā attamaṇā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
397. “Sassuñcāhaṃ sasurañca, caṇḍike kodhane ca pharuse ca;
anusūyikā upaṭṭhāsiṃ §, appamattā sakena sīlena.
398. “Tassā me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā passa puññānaṃ vipākaṃ.
399. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

10. Aparakammakārinīvimānavatthu (4)

401. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
404. Sā devatā attamaṇā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
405. “Parakammakarī § āsiṃ, atthenātanditā dāsī.
akkodhanānatimāninī §, saṃvibhāginī sakassa bhāgassa.
406. “Tassā me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā passa puññānaṃ vipākaṃ.
407. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

11. Khīrodanadāyikāvimānavatthu

409. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... osadhī viya tārakā.

410. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.

412. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

413. “Khīrodanaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa;
evaṃ karitvā kammaṃ, sugatiṃ upapajja modāmi.

414. “Tassā (..0045) me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇinīhamasmi;
accharāsahassassāhaṃ, pavarā passa puññānaṃ vipākaṃ.

415. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

(anantaraṃ pañcavīsativimānaṃ yathā khīrodanadāyikāvimānaṃ tathā vitthāre-
tabbaṃ) §

12. Phāṇitadāyikāvimānavatthu (1)

417. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... sabbadisā pabhāsati” ti.

420. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

421. “Phāṇitaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe...”.

13. Ucchukhaṇḍikadāyikāvatthu (2)

429. Ucchukhaṇḍikaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya

carantassa ...pe ....

14. Timbarusakadāyikāvimānavatthu (3)

437. Timbarusakaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe ....

15. Kakkārikadāyikāvimānavatthu (4)

445. Kakkārikaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe ....

16. Eḷālukadāyikāvimānavatthu (5)

453. Eḷālukaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe ....

17. Valliphaladāyikāvimānavatthu(6)

461. Valliphalaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe ....

18. Phārusakadāyikāvimānavatthu (7)

469. Phārusakaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe ....

19. Hatthappatāpakadāyikāvimānavatthu (8)

477. Hatthappatāpakaṃ (..0046) ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe ....

20. Sākamuṭṭhidāyikāvimānavatthu (9)

485. Sākamuṭṭhiṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno panthapaṭipannassa ...pe ....

21. Pupphakamuṭṭhidāyikāvimānavatthu (10)

493. Pupphakamuṭṭhiṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe ....

22. Mūlakadāyikāvimānavatthu (11)

501. Mūlakaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe ....

23. Nimbamuṭṭhidāyikāvimānavatthu (12)

506. Nimbamuṭṭhiṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe ....

24. Ambakañjikadāyikāvimānavatthu (13)

517. Ambakañjikaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

25. Doṇinimmajjanidāyikāvimānavatthu (14)

525. Doṇinimmajjaniṃ § ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

26. Kāyabandhanadāyikāvimānavatthu (15)

533. Kāyabandhanaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

27. Aṃsabaddhakadāyikāvimānavatthu (16)

541. Aṃsabaddhakaṃ § ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

28. Āyogapaṭṭadāyikāvimānavatthu (17)

546. Āyogapaṭṭaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

29. Vidhūpanadāyikāvimānavatthu (18)

557. Vidhūpanaṃ (..0047) ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

30. Tālavaṇṭadāyikāvimānavatthu (19)

565. Tālavaṇṭaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

31. Morahatthadāyikāvimānavatthu (20)

573. Morahatthaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

32. Chattadāyikāvimānavatthu (21)

581. Chattaṃ § ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

33. Upāhanadāyikāvimānavatthu (22)

586. Upāhanaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

34. Pūvadāyikāvimānavatthu (23)

597. Pūvaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

35. Modakadāyikāvimānavatthu (24)

605. Modakaṃ ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

36. Sakkhalikadāyikāvimānavatthu (25)

613. “Sakkhalikaṃ § ahamadāsiṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa ...pe....

614. “Tassā me passa vimānaṃ, accharā kāmavaṇṇiniṃhamasmi;
accharāsaḥassasāhaṃ, pavarā passa puññānaṃ vipākaṃ.

615. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

617. “Svāgataṃ vata me ajja, suppabhātaṃ suhuṭṭhitaṃ §;
yaṃ addasāmi § devatāyo, accharā kāmavaṇṇiniyo §.

618. “Imāsāhaṃ (..0048) § dhammaṃ sutvā §, kāhāmi kusalaṃ bahuṃ.
dānena samacariyāya, saññaṃena damena ca;
svāhaṃ tattha gamissāmi §, yattha gantvā na socare” ti.

Gutilavimānaṃ pañcamaṃ.

6. Daddallavimānavatthu

619. “Daddallamānā § vaṇṇena, yasasā ca yasassinī.
sabbe deve tāvatimse, vaṇṇena atirocasi.

620. “Dassanaṃ nābhijānāmi, idaṃ paṭhamadassanaṃ;
kasmā kāyā nu āgamma, nāmena bhāsase mamaṃ” ti.

621. “Ahaṃ bhadde subhaddāsiṃ, pubbe mānusake bhava;
sahabhariyā ca te āsiṃ, bhaginī ca kaniṭṭhikā.

622. “Sā ahaṃ kāyassa bheda, vippamuttā tato cutā;
nimmānaratīnaṃ devānaṃ, upapannā saḥabyatan” ti.

623. “Pahūtakatakalyāṇā, te deve yanti pāṇino;
yesaṃ tvaṃ kittayissasi, subhadde jātimattano.

624. “Atha § tvaṃ kena vaṇṇena, kena vā anusāsītā;
kīdiseneva dānena, subbatena yasassinī.

625. “Yasaṃ etādisaṃ pattā, visesaṃ vipulamajjhagā;
devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalan” ti.

626. “Aṭṭheva piṇḍapātāni, yaṃ dānaṃ adadaṃ pure;
dakkhiṇeyyassa saṅghassa, pasannā sehi pāṇibhi.

627. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

629. “Ahaṃ (..0049) tayā bahutare bhikkhū, saññate brahmacārayo §.

tappesiṃ annapānena, pasannā sehi pāṇibhi.

- 630.** “Tayā bahutaraṃ datvā, hīnakāyūpagā ahaṃ §.
kathaṃ tvaṃ appataraṃ datvā, visesaṃ vipulamajjhagā;
devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalaṃ”ti.
- 631.** “Manobhāvanīyo bhikkhu, sandiṭṭho me pure ahu;
tāhaṃ bhāttena § nimantesiṃ, revataṃ attanaṭṭhamaṃ.
- 632.** “So me atthapurekkhāro, anukampāya revato;
saṅghe dehīti maṃvoca, tassāhaṃ vacanaṃ kariṃ.
- 633.** “Sā dakkhiṇā saṅghagatā, appameyye patitṭhitā;
puggalesu tayā dinnamaṃ, na taṃ tava mahapphalan”ti.

634. “Idānevāhaṃ jānāmi, saṅghe dinnaṃ mahapphalaṃ;
sāhaṃ gantvā manussattaṃ, vadaññū vītamaccharā;
saṅghe dānāni dassāmi §, appamattā punappunan”ti.
635. “Kā esā devatā bhadde, tayā mantayate saha;
sabbe deve tāvatimse, vaṇṇena atirocatī”ti.
636. “Manussabhūtā devinda, pubbe mānusake bhava;
sahabhariyā ca me āsi, bhaginī ca kaniṭṭhikā;
saṅghe dānāni datvāna, katapuññā virocatī”ti.
637. “Dhammena pubbe bhaginī, tayā bhadde virocati;
yaṃ saṅghamhi appameyye, patiṭṭhāpesi dakkhiṇaṃ.
638. “Pucchito hi mayā buddho, gijjhakūṭamhi pabbate;
vipākaṃ saṃvibhāgassa, yattha dinnaṃ mahapphalaṃ.
639. “Yajamānānaṃ manussānaṃ, puññapekkhāna pāṇinaṃ;
karotaṃ opadhikaṃ puññaṃ, yattha dinnaṃ mahapphalaṃ.
640. “Taṃ (..0050) me buddho viyākāsi, jānaṃ kammaphalaṃ sakaṃ;
vipākaṃ saṃvibhāgassa, yattha dinnaṃ mahapphalaṃ.
641. § “Cattāro ca paṭipannā, cattāro ca phale ṭhitā.
esa saṅgho ujubhūto, paññāsīlasamāhito.
642. § “Yajamānānaṃ manussānaṃ, puññapekkhāna pāṇinaṃ.
karotaṃ opadhikaṃ puññaṃ, saṅghe dinnaṃ mahapphalaṃ.
643. § “Eso hi saṅgho vipulo mahaggato, esappameyyo udadhīva sāgaro.
ete hi seṭṭhā naravīrasāvaka, pabhaṅkarā dhammamudīrayanti §.
644. § “Tesaṃ sudinnaṃ suhutaṃ suyiṭṭhaṃ, ye saṅghamuddissa dadanti
dānaṃ.
sā dakkhiṇā saṅghagatā patiṭṭhitā, mahapphalā lokavidūna § vaṇṇitā.
645. § “Etādisaṃ yaññaṃ manussarantā §, ye vedajātā vicaranti loke.
vineyya maccheramalaṃ samūlaṃ, aninditā saggamupenti ṭhānaṃ”ti.

Daddallavimānaṃ § chaṭṭhaṃ.

7. Pesavatīvimānavatthu

646. “Phalikaṛajatahemajālachannaṃ, vividhacitratalamaddasaṃ surammaṃ;
byamaṃ sunimmitaṃ toraṇūpapannaṃ, rucakupakiṇṇamidaṃ subhaṃ
vimānaṃ.
647. “Bhāti (..0051) ca dasa disā nabheva suriyo, sarade tamonudo sahassa-
raṃsī;
tathā tapatimidaṃ tava vimānaṃ, jalamiva dhūmasikho nise nabhagge.
648. “Musatīva nayanaṃ sateratāva §, ākāse ṭhapitamidaṃ manuññaṃ.
vīṇāmurajasammatāḷaghuṭṭhaṃ, iddhaṃ indapuraṃ yathā tavedaṃ.
649. “Padumakumuduppalakuvalayaṃ, yodhika § bandhukanojakā § ca santi.
sālakusumitapupphitā asokā, vividhadumaggasugandhasevitamidaṃ.

650. “Saḷalalabujabhujaka § saṃyuttā §, kusakasuphullitalatāvalambinīhi. maṇijālasadisā yasassinī, rammā pokkharaṇī upaṭṭhitā te.
651. “Udakaruhā ca yetthi pupphajātā, thalajā ye ca santi rukkhajātā; mānusakāmānussakā ca dibbā, sabbe tuyhaṃ nivesanamhi jātā.
652. “Kissa saṃyamadamassayaṃ vipāko, kenāsi kammaphalenidhūpapannā; yathā ca te adhigatamidaṃ vimānaṃ, tadanupadaṃ avacāsiḷārapamhe”ti §.
653. “Yathā (..0052) ca me adhigatamidaṃ vimānaṃ, koṅcamayūracakora § saṅghacaritaṃ. dibya § pilavahaṃsarājaciṇṇaṃ, dijakāraṇḍavakokilābhinaditaṃ.
654. “Nānāsantānakapuppharukkhavividhā, pāḷalijambu-asokarukkhavantaṃ; yathā ca me adhigatamidaṃ vimānaṃ, taṃ te pavedayāmi § suṇohi bhante.
655. “Magadhavarapuratthimena, nāḷakagāmo nāma atthi bhante; tattha ahosiṃ pure suṇisā, pesavatīti § tattha jāniṃsu mamaṃ.
656. “Sāhamapacitathadhammakusalaṃ, devamanussapūjitaṃ mahantaṃ; upatissaṃ nibbutamappameyyaṃ, muditamanā kusumehi abbhukiriṃ §.
657. “Paramagatigatañca pūjayitvā, antimadehadharaṃ isiṃ uḷāraṃ; pahāya mānusakaṃ samussayaṃ, tidasagatā idha māvasāmi ṭhānan”ti.

Pesavatīvimānaṃ sattamaṃ.

8. Mallikāvimānavatthu

658. “Pītavatthe pītadhaje, pītālaṅkārabhūsite; pīntarāhi vaggūhi, apiḷandhāva sobhasi.
659. “Kā (..0053) kambukāyūradhare §, kañcanāveḷabhūsite. hemajālakasañchane §, nānāratanamālinī.
660. “Sovaṇṇamayā lohitaṅgamayā § ca, muttāmayā veḷuriyamayā ca. masāragallā sahalohitaṅgā §, pārevatakkhīhi maṇīhi cittatā.
661. “Koci koci ettha mayūrasussaro, haṃsassa rañño karavīkasussaro; tesam saro suyayati vaggurūpo, pañcaṅgikaṃ tūriyamivappavāditaṃ.
662. “Ratho ca te subho vaggu §, nānāratanacittito §. nānāvaṇṇāhi dhātūhi, suvibhattova sobhati.
663. “Tasmiṃ rathe kañcanabimbavaṇṇe, yā tvaṃ § ṭhitā bhāsasi maṃ padesaṃ. devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalan”ti.
664. “Sovaṇṇajālaṃ maṇisoṇṇacittitaṃ §, muttācittaṃ hemajālena channaṃ §. parinibbute gotame appameyye, pasannacittā ahamābhiropayim.
665. “Tāhaṃ kammaṃ karitvāna, kusalaṃ buddhavaṇṇitaṃ; apetasokā sukhitā, sampamodāmanāmayā”ti.

Mallikāvimānaṃ aṭṭhamaṃ.

9. Visālakkhivimānavatthu

- 666.** “Kā (..0054) nāma tvaṃ visālakkhi Ṣ, ramme cittalatāvane.
samantā anupariyāsi, nārīgaṇapurakkhatā Ṣ.
- 667.** “Yadā devā tāvatimsā, pavisanti imaṃ vanaṃ;
sayoggā sarathā sabbe, citrā honti idhāgatā.
- 668.** “Tuyhañca idha pattāya, uyyāne vicarantiyā;
kāye na dissatī cittaṃ, kena rūpaṃ tavedisaṃ;
devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalan”ti.

669. “Yena kamma devinda, rūpaṃ mayhaṃ gatī ca me;
iddhi ca ānubhāvo ca, taṃ suṇohi purindada.
670. “Ahaṃ rājagahe ramme, sunandā nāmupāsikā;
saddhā sīlena sampannā, saṃvibhāgaratā sadā.
671. “Acchādanañca bhattañca, senāsaṇaṃ padīpiyaṃ;
adāsīṃ ujubhūtesu, vippasanna cetasā.
672. “Cātuddasiṃ § pañcadasīṃ, yā ca pakkhassa aṭṭhamī;
pāṭihāriyapakkhañca, aṭṭhaṅgasusamāgataṃ.
673. “Uposathaṃ upavasissaṃ, sadā sīlesu saṃvutā;
saññaṃ saṃvibhāgā ca, vimānaṃ āvasāmahaṃ.
674. “Pāṇātipātā viratā, musāvādā ca saññatā;
theyyā ca aticārā ca, majjapānā ca ārakā.
675. “Pañcasikkhāpade ratā, ariyasaccāna kovidā;
upāsikā cakkhumato, gotamassa yasassino.
676. “Tassā me ñātikulā dāsī §, sadā mālābhīhārati.
tāhaṃ bhagavato thūpe, sabbamevābhiropayīṃ.
677. “Uposathe cahaṃ gantvā, mālāgandhavilepanaṃ;
thūpasmīṃ abhiropesiṃ, pasannā sehi pāṇibhi.
678. “Tena (..0055) kamma devinda, rūpaṃ mayhaṃ gatī ca me;
iddhī ca ānubhāvo ca, yaṃ mālāṃ abhiropayīṃ.
679. “Yañca sīlavatī āsiṃ, na taṃ tāva vipaccati;
āsā ca pana me devinda, sakadāgāminī siyaṃ” ti.

Visālakkhivimānaṃ navamaṃ.

10. Pāricchattakavimānavatthu

680. “Pāricchattake koviḷāre, ramaṇīye manorame;
dibbamālaṃ ganthamānā, gāyantī sampamodasi.
681. “Tassā te naccamānāya, aṅgamaṅgehi sabbaso;
dibbā saddā niccharanti, savanīyā manoramā.
682. “Tassā te naccamānāya, aṅgamaṅgehi sabbaso;
dibbā gandhā pavāyanti, sucigandhā manoramā.
683. “Vivattamānā kāyena, yā veṇīsu piḷandhanā.
tesaṃ suyyati nigghoso, tūriye pañcaṅgike yathā.
684. “Vaṭaṃsakā vātadhutā §, vātena sampakampitā;
tesaṃ suyyati nigghoso, tūriye pañcaṅgike yathā.
685. “Yāpi te siraṃsiṃ mālā, sucigandhā manoramā;
vāti gandho disā sabbā, rukkho mañjūsako yathā.
686. “Ghāyase taṃ sucigandhaṃ §, rūpaṃ passasi amānusaṃ §.
devate pucchitācikkha, kissa kammaṃ phalaṃ” ti.

687. “Pabhassaraṃ accimantaṃ, vaṇṇagandhena saṃyutaṃ;
asokapupphamālāhaṃ, buddhassa upanāmayiṃ.

688. “Tāhaṃ kammaṃ karitvāna, kusalaṃ buddhavaṇṇitaṃ;
apetasokā sukhitā, sampamodāmanāmayā”ti.

Pāricchattakavimānaṃ dasamaṃ.

Pāricchattakavaggo tatiyo niṭṭhito.

Tassuddānaṃ (..0056)-

Uḷāro ucchu pallaṅko, latā ca guttilena ca;
daddallapesamallikā, visālakkhi pāricchattako;
vaggo tena pavuccatīti.

4. Mañjiṭṭhakavaggo

1. Mañjiṭṭhakavimānavatthu

689. “Mañjiṭṭhake Ṣ vimānasmim, soṇṇavālukasanthate Ṣ.
pañcaṅgike turiyena Ṣ, ramasi suppavādite.

690. “Tamhā vimānā oruyha, nimmitā ratanāmayā;
ogāhasi sālavanaṃ, pupphitaṃ sabbakālikaṃ.

691. “Yassa yasseva sālassa, mūle tiṭṭhasi devate;
so so muñcati pupphāni, onamitvā dumuttamo.

692. “Vāteritaṃ sālavanaṃ, ādhutaṃ Ṣ dijasevitaṃ;
vāti gandho disā sabbā, rukkho mañjūsako yathā.

693. “Ghāyase taṃ sucigandhaṃ, rūpaṃ passasi amānusaṃ;
devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalaṃ”ti.

694. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, dāsī ayirakule Ṣ ahuṃ.
buddhaṃ nisinnaṃ disvāna, sālapupphehi okiriṃ.

695. “Vaṭaṃsakañca sukataṃ, sālapupphamayaṃ ahaṃ;
buddhassa upanāmesim, pasannā sehi pāṇibhi.

696. “Tāhaṃ (..0057) kammaṃ karitvāna, kusalaṃ buddhavaṇṇitaṃ;
apetasokā sukhitā, sampamodāmanāmayā”ti.

Mañjiṭṭhakavimānaṃ paṭhamaṃ.

2. Pabhassaravimānavatthu

697. “Pabhassaravaravaṇṇanibhe, surattavatthavasane §.
mahiddhike candanaruciragatte, kā tvaṃ subhe devate vandase mamaṃ.
698. “Pallaṅko ca te mahaggho, nānāratana-cittito ruciro;
yattha tvaṃ nisinnā virocasi, devarājāriva nandane vane.
699. “Kiṃ tvaṃ pure sucaritamācarī bhadde, kissa kammaṃ vipākaṃ;
anubhosi deva-loka-smiṃ, devate pucchitācikkha;
kissa kammaṃ phalaṃ”ti.
700. “Piṇḍāya te carantassa, mālaṃ phāṇitañca adadaṃ bhante;
tassa kammaṃ vipākaṃ, anubhomi deva-loka-smiṃ.
701. “Hoti ca me anutāpo, aparaddhaṃ § dukkhitañca § me bhante.
sāhaṃ dhammaṃ nāssosiṃ, sudesitaṃ dhammarājena.
702. “Taṃ taṃ vadāmi bhaddante, ‘yassa me anukampiyo koci;
dhammesu taṃ samādapetha’, sudesitaṃ dhammarājena.
703. “Yesaṃ atthi saddhā buddhe, dhamme ca saṅgharatane;
te maṃ ativirocanti, āyunā yasasā siriyā.
704. “Patāpena vaṇṇena uttaritarā,
aññe mahiddhikatarā mayā devā”ti;

Pabhassaravimānaṃ dutiyaṃ.

3. Nāgavimānavatthu

705. “Alaṅkatā (..0058) maṇikañcañcācītaṃ, sovaṇṇajālacītaṃ mahantaṃ;
abhiruyha gajavaraṃ sukappitaṃ, idhāgamā vehāyasaṃ § antalikkhe.
706. “Nāgassa dantesu duvesu nimmitā, acchodakā § paduminiyo suphullā.
padumesu ca turiyagaṇā pabhijjare, imā ca naccanti manoharāyo.
707. “Deviddhipattāsi mahānubhāve, manussabhūtā kimakāsi

puññaṃ;

kenāsi evaṃ jalitānubhāvā, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī”ti.

708. “Bārāṇasiyaṃ upasaṅkamitvā, buddhassaṃvaṇṇaṃ vatthayugaṃ adāsiṃ;
pādāni vanditvā § chamā nisīdiṃ, vittā caḥaṃ añjalikaṃ akāsiṃ.

709. “Buddho ca me kañcanasannibhattaco, adesayi samudayadukkhaniccatāṃ.
asaṅkhataṃ dukkhanirodhasassataṃ, maggaṃ adesayi § yato vijānisaṃ.

710. “Appāyukī kālakatā tato cutā, upapannā tidasagaṇaṃ yasassinī;
sakkassahaṃ aññatarā pajāpati, yasuttarā nāma disāsu vissutā”ti.

Nāgavimānaṃ tatiyaṃ.

4. Alomavimānavatthu

711. “Abhikkantena (..0059) vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsentī disā sabbā, osadhī viya tārakā.

712. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe...
vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī”ti.

714. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

715. “Ahañca bārāṇasiyaṃ, buddhassādiccabandhuno;
adāsiṃ sukkhakummāsaṃ, pasannā sehi pāṇibhi.

716. “Sukkhāya aloṇikāya ca, passa phalaṃ kummāsapiṇḍiyā;
alomaṃ sukhitaṃ disvā, ko puññaṃ na karissati.

717. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī”ti.

Alomavimānaṃ catutthaṃ.

5. Kañjikadāyikāvimānavatthu

719. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... osadhī viya tārakā.

720. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī”ti.

722. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

723. “Ahaṃ andhakavindamhi, buddhassādiccabandhuno;
adāsiṃ kolasampākaṃ, kañjikaṃ teladhūpitaṃ.

724. “Pippalyā lasuṇena ca, missaṃ lāmañjakena ca;
adāsiṃ ujubhūtasmiṃ §, vipprasanna cetasā.

725. “Yā (..0060) mahesittaṃ kāreyya, cakkavattissa rājino;
nārī sabbaṅgakalyāṇī, bhattu cānomadassikā;
ekassa kañjikadānassa, kalaṃ nāgghati soḷasiṃ.

726. “Sataṃ nikkhā sataṃ assā, sataṃ assatarīrathā;
sataṃ kaññāsahassāni, āmuttamaṇikuṇḍalā;

- ekassa kañjikadānassa, kamaṃ nāgghanti soḷasiṃ.
727. “Samaṃ hemavatā nāgā, isādantā urūḷhavā;
 suvaṇṇakacchā mātaṅgā, hemakappanavāsasā;
 ekassa kañjikadānassa, kamaṃ nāgghanti soḷasiṃ.
728. “Catunnamapi dīpānaṃ, issamaṃ yodha kāraye;
 ekassa kañjikadānassa, kamaṃ nāgghati soḷasin” ti.

Kañjikadāyikāvimaṇaṃ pañcamaṃ.

6. Vihāravimānavatthu

- 729.** “Abhikkantena vaṇṇena ...pe... osadhī viya tārakā.
730. “Tassā te naccamānāya, aṅgamaṅgehi sabbaso;
 dibbā saddā niccharanti, savanīyā manoramā.
731. “Tassā te naccamānāya, aṅgamaṅgehi sabbaso;
 dibbā gandhā pavāyanti, sucigandhā manoramā.
732. “Vivattamānā kāyena, yā veṇīsu piḷandhanā;
 tesamaṃ suyyati nigghoso, turiye pañcaṅgike yathā.
733. “Vaṭṭamaṃsā vātadhutā, vātena sampakampitā;
 tesamaṃ suyyati nigghoso, turiye pañcaṅgike yathā.
734. “Yāpi te sirasmiṃ mālā, sucigandhā manoramā;
 vāti gandho disā sabbā, rukkho mañjūsako yathā.
735. “Ghāyase taṃ sucigandhaṃ, rūpaṃ passasi amānusaṃ;
 devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalaṃ” ti.
736. “Sāvattiyaṃ (..0061) mayhaṃ sakhī bhadante, saṅghassa kāresi mahāvi-
 hāraṃ;
 tathappasannā ahamānumodiṃ, disvā agārañca piyañca metaṃ.
737. “Tāyeva me suddhanumodanāya, laddhaṃ vimānabbhutadassaneyyaṃ;
 samantato soḷasayojanāni, vehāyasaṃ gacchati iddhiyā mama.
738. “Kūṭāgārā nivesā me, vibhattā bhāgaso mitā;
 daddallamānā ābhanti, samantā satayojanaṃ.
739. “Pokkharañño ca me ettha, puthulomanisevitā;
 acchodakā § vippasannā, soṇṇavālukasanthatā.
740. “Nānāpadumasañchannā, puṇḍarīkasamotatā §.
 surabhī sampavāyanti, manuññā māluteritā.
741. “Jambuyo panasā tālā, nāḷikeravanāni ca;
 antonivesane jātā, nānārukkhā aropimā.
742. “Nānātūriyasaṅghuṭṭhaṃ, accharāgaṇaghositamaṃ;
 yopi maṃ supine passe, sopi vitto siyā nara.
743. “Etādisamaṃ abbhutadassaneyyaṃ, vimānaṃ sabbasopabhaṃ;
 mama kammehi nibbattaṃ, amaṃ puññāni kātave” ti.

744. “Tāyeva te suddhanumodanāya, laddhaṃ vimānabbhutadassaneyyaṃ;
yā ceva sā dānamadāsi nārī, tassā gatiṃ brūhi kuhiṃ uppannā § sā”ti.

745. “Yā sā ahu mayhaṃ sakhī bhadante, saṅghassa kāresi mahāvihāraṃ;
viññātadhammā sā adāsi dānaṃ, uppannā nimmānaratīsu devesu.

746. “Pajāpatī (..0062) tassa sunimmitassa, acintiyā kammavipākā tassa;
yametaṃ pucchasi kuhiṃ uppannā § sāti, taṃ te viyākāsiṃ anaññathā ahaṃ.

747. “Tenahaññepi samādapetha, saṅghassa dānāni dadātha vittā;
dhammañca suṇātha pasannamānasā, sudullabho laddho manussalābho.

748. “Yaṃ maggaṃ maggādhipatī adesayi §, brahmassarō kañcanasannibha-
ttaco.

saṅghassa dānāni dadātha vittā, mahapphalā yattha bhavanti dakkhiṇā.

749. § “Ye puggalā aṭṭha sataṃ pasatthā, cattāri etāni yugāni honti.
te dakkhiṇeyyā sugatassa sāvakā, etesu dinnāni mahapphalāni.

750. § “Cattāro ca paṭipannā, cattāro ca phale ṭhitā;
esa saṅgho ujubhūto, paññāsīlasamāhito.

751. § “Yajamānānaṃ manussānaṃ,

puññapekkhāna pāṇinaṃ.

karotaṃ opadhikaṃ puññaṃ, saṅghe dinnaṃ mahapphalaṃ.

752. § “Eso hi saṅgho vipulo mahaggato, esappameyyo udadhīva sāgaro.
etehi seṭṭhā naravīrasāvaka, pabhaṅkarā dhammamudīrayanti §.

753. § “Tesaṃ sudinnaṃ suhutaṃ suyitthaṃ, ye saṅghamuddissa dadanti
dānaṃ.

sā dakkhiṇā saṅghagatā patiṭṭhitā, mahapphalā lokavidūna § vaṇṇitā.

754. “Etādisaṃ (..0063) yaññaṃ manussarantā, ye vedajātā vicaranti loke;
vineyya maccheramalaṃ samūlaṃ, aninditā saggamupenti ṭhāna” ti.

Vihāravimānaṃ chaṭṭhaṃ.

Bhāṇavāraṃ dutiyaṃ nitṭhitaṃ.

7. Caturitthivimānavatthu

755. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.

758. Sā devatā attamaṇā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

759. “Indīvarānaṃ hatthakaṃ ahamadāsīṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa;
esikānaṃ uṇṇatasmiṃ, nagaravare paṇṇakate ramme.

760. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadissā pabhāsati” ti.

762. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.

765. Sā devatā attamaṇā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

766. “Nīluppalahatthakaṃ ahamadāsīṃ, bhikkhuno piṇḍāya carantassa;
esikānaṃ uṇṇatasmiṃ, nagaravare paṇṇakate ramme.

767. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

769. “Abhikkantena (..0064) vaṇṇena ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” -
ti.

772. Sā devatā attamaṇā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

773. “Odātamūlakaṃ haritapattaṃ, udakasmīṃ sare jātaṃ ahamadāsīṃ;
bhikkhuno piṇḍāya carantassa, esikānaṃ uṇṇatasmiṃ;
nagaravare paṇṇakate ramme.

774. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

776. “Abhikkantena vaṇṇena ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.

779. Sā devatā attamaṇā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

780. “Ahaṃ sumanā sumanassa sumanamakuḷāni, dantavaṇṇāni ahamadāsīṃ.
bhikkhuno piṇḍāya carantassa, esikānaṃ uṇṇatasmiṃ;
nagaravare paṇṇakate ramme.

781. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Caturitthivimānaṃ sattamaṃ.

8. Ambavimānavatthu

783. “Dibbaṃ te ambavanaṃ rammaṃ, pāsādettha mahallako;
nānāturiyasaṅghuṭṭho, accharāgaṇaghosito.
784. “Padīpo cettha jalati, niccaṃ sovaṇṇayo mahā;
dussaphalehi rukkehi, samantā parivārito.
785. “Kena (..0065) tetādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti;
787. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
788. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, purimāya jātiyā manussaloke;
vihāraṃ saṅghassa kāresim, ambehi parivāritaṃ.
789. “Pariyosite vihāre, kārente niṭṭhite mahe;
ambehi chādayitvāna §, katvā dussamaye phale.
790. “Padīpaṃ tattha jāletvā, bhojayitvā gaṇuttamaṃ;
niyyādesim taṃ saṅghassa, pasannā sehi pāṇibhi.
791. “Tena me ambavanaṃ rammaṃ, pāsādettha mahallako;
nānāturiyasaṅghuṭṭho, accharāgaṇaghosito.
792. “Padīpo cettha jalati, niccaṃ sovaṇṇayo mahā;
dussaphalehi rukkehi, samantā parivārito.
793. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Ambavimānaṃ aṭṭhamaṃ.

9. Pītavimānavatthu

795. “Pītavatthe pītadhaje, pītālaṅkārabhūsite;
pītacandalittaṅge, pīta-uppalamālinī §.
796. “Pītapāsādasayane, pītāsane pītabhājane;
pītachatte pītarathe, pītassee pītabījane.
797. “Kiṃ (..0066) kammamakarī bhadde, pubbe mānusake bhavē;
devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalaṃ” ti.
798. “Kosātakī nāma latatthi bhante, tittikā anabhicchitā;
tassā cattāri pupphāni, thūpaṃ abhahariṃ ahaṃ.
799. “Satthu sarīramuddissa, vippasannena cetasā;
nāssa maggaṃ avekkhissaṃ, na taggamanasā § satī.
800. “Tato maṃ avadhī gāvī, thūpaṃ apattamānasam;
tañcāhaṃ abhisañceyyam, bhiyyo § nūna ito siyā.
801. “Tena kammena devinda, maghavā devakuñjaro;
pahāya mānusaṃ dehaṃ, tava sahabya § māgatā” ti.

802. Idam sutvā tidasādhipati, maghavā devakuñjaro;
tāvatimse pasādentō, mātaliṃ etadabravi §.
803. “Passa mātali accheraṃ, cittaṃ kammaphalaṃ idaṃ;
appakampi kataṃ deyyaṃ, puññaṃ hoti mahapphalaṃ.
804. “Natthi citte pasannamhi, appakā nāma dakkhiṇā;
tathāgate vā sambuddhe, atha vā tassa sāvake.
805. “Ehi mātali amhepi, bhiyyo bhiyyo mahemase;
tathāgatassa dhātuyo, sukho puññāna muccayo.
806. “Tiṭṭhante nibbute cāpi, same citte samaṃ phalaṃ;
cetopaṇidhihetu hi, sattā gacchanti suggatiṃ.
807. “Bahūnaṃ § vata atthāya, uppajjanti tathāgatā;
yattha kāraṃ karitvāna, saggaṃ gacchanti dāyakā” ti.

Pītavimānaṃ navamaṃ.

10. Ucchuvimānavatthu

808. “Obhāsayitvā (..0067) pathaviṃ sadevakaṃ, atirocasi candimasūriyā viya;
siriya ca vaṇṇena yasena tejasā, brahmāva deve tidase sahindake.
809. “Pucchāmi taṃ uppalamāladhārinī, āveḷinī kañcanasannibhattace;

alaṅkate uttamavatthadhārinī, kā tvaṃ subhe devate vandase mamaṃ.

810. “Kiṃ tvaṃ pure kammamakāsi attanā, manussabhūtā purimāya jātiyā;
dānaṃ suciṅṅaṃ atha sīlasaññaṃ, kenupapannā sugatiṃ yasassinī;
devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalaṃ”ti.

811. “Idāni bhante imameva gāmaṃ, piṇḍāya amhāka gharaṃ upāgami;
tato te ucchussa adāsi khaṇḍikaṃ, pasannacittā atulāya pītiyā;

812. “Sassu ca pacchā anuyuñjate mamaṃ, kahaṃ nu ucchuṃ vadhuke avā-
kiri;

na chaḍḍitaṃ no pana khāditāṃ mayā, santassa bhikkhussa sayāṃ adā-
sahaṃ.

813. “Tuyhaṃnvidaṃ issariyaṃ atho mama, itissā sassu paribhāsate mamaṃ;
leḍḍuṃ gahetvā pahāraṃ adāsi me, tato cutā kālakatāmhī devatā.

814. “Tadeva kammaṃ kusalaṃ kataṃ mayā, sukhañca kammaṃ anubhomi
attanā;

devehi saddhiṃ paricārayāmaṃ, modāmaṃ kāmaguṇehi pañcahi.

815. “Tadeva (..0068) kammaṃ kusalaṃ kataṃ mayā, sukhañca kammaṃ anu-
bhomi attanā;

devindaguttā tidasehi rakkhitā, samappitā kāmaguṇehi pañcahi.

816. “Etādisaṃ puññaphalaṃ anappakaṃ, mahāvīpākā mama ucchudakkhiṇā;
devehi saddhiṃ paricārayāmaṃ, modāmaṃ kāmaguṇehi pañcahi.

817. “Etādisaṃ puññaphalaṃ anappakaṃ, mahājutikā mama ucchudakkhiṇā;
devindaguttā tidasehi rakkhitā, sahasanettoriva nandane vane.

818. “Tuvañca bhante anukampakaṃ viduṃ, upecca vandiṃ kusalañca
pucchisaṃ;

tato te ucchussa adāsiṃ khaṇḍikaṃ, pasannacittā atulāya pītiyā”ti.

Ucchuvimānaṃ dasamaṃ.

11. Vandanavimānavatthu

819. “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
obhāsenti disā sabbā, osadhī viya tārakā.

820. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe. ...
vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.

822. Sā devatā attamanā ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

823. “Ahaṃ manussesu manussabhūtā, disvāna samaṇe sīlavante;
pādāni vanditvā manaṃ pasādayiṃ, vittā cahaṃ añjalikaṃ akāsiṃ.

824. “Tena (..0069) metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati”-
ti.

Vandanavimānaṃ ekādasamaṃ.

12. Rajjumālāvimānavatthu

826. “Abhikkantena vaṇṇena, yā tvaṃ tiṭṭhasi devate;
hatthapāde ca viggayha, naccasi suppavādite.
827. “Tassā te naccamānāya, aṅgamaṅgehi sabbaso;
dibbā saddā niccharanti, savanīyā manoramā.
828. “Tassā te naccamānāya, aṅgamaṅgehi sabbaso;
dibbā gandhā pavāyanti, sucigandhā manoramā.
829. “Vivattamānā kāyena, yā veṇīsu piḷandhanā;
tesaṃ suyyati nigghoso, turiye pañcaṅgike yathā.
830. “Vaṭṭaṃsakā vātadhutā, vātena sampakampitā;
tesaṃ suyyati nigghoso, turiye pañcaṅgike yathā.
831. “Yāpi te sirasmiṃ mālā, sucigandhā manoramā;
vāti gandho disā sabbā, rukkho mañjūsako yathā.
832. “Ghāyase taṃ sucigandhaṃ, rūpaṃ passasi amānusaṃ;
devate pucchitācikkha, kissa kammassidaṃ phalaṃ”ti.
833. “Dāsī ahaṃ pure āsiṃ, gayāyaṃ brāhmaṇassahaṃ;
appapuññā alakkhikā, rajjumālāti maṃ viduṃ §.
834. “Akkosānaṃ vadhānañca, tajjanāya ca uggatā §.
kuṭaṃ gahetvā nikkhamma, agañchiṃ § udahāriyā §.
835. “Vipathe (..0070) kuṭaṃ nikkhipitvā, vanasaṇḍaṃ upāgamim;
idhevāhaṃ marissāmi, ko attho § jīvitena me.
836. “Daḷhaṃ pāsaṃ karitvāna, āsumbhivāna pādape;
tato disā vilokesim,ko nu kho vanamassito.
837. “Tatthaddasāsim sambuddhaṃ, sabbalokahitaṃ munim;
nisinnaṃ rukkhamaṃsasmim, jhāyantaṃ akutobhayaṃ.
838. “Tassā me ahu saṃvego, abbhuto lomahaṃsano;
ko nu kho vanamassito, manusso udāhu devatā.
839. “Pāsādikaṃ pasādaniyaṃ, vanā nibbanamāgataṃ;
disvā mano me pasīdi, nāyaṃ yādisakīdiso.
840. “Guttindriyo jhānarato, abahiggatamānaso;
hito sabbassa lokassa, buddho ayaṃ § bhavissati.
841. “Bhayabheravo durāsado, sīhova guhamassito;
dullabhāyaṃ dassanāya, pupphaṃ odumbaraṃ yathā.
842. “So maṃ mudūhi vācāhi, ālapitvā tathāgato;
rajjumāleti maṃvoca, saraṇaṃ gaccha tathāgataṃ.
843. “Tāhaṃ giraṃ suṇitvāna, nelaṃ atthavatiṃ suciṃ;
saṇhaṃ muduñca vagguñca, sabbasokāpanūdanaṃ.
844. “Kallacittañca maṃ ṇatvā, pasannaṃ suddhamānasaṃ;
hito sabbassa lokassa, anusāsi tathāgato.

845. “Idaṃ dukkhanti maṃvoça, ayaṃ dukkhassa sambhavo;
dukkha § nirodho maggo ca §, añjaso amatogadho.
846. “Anukampakassa (..0071) kusalassa, ovādamhi ahaṃ ðhitā;
ajjhagā amataṃ santiṃ, nibbānaṃ padamaccutaṃ.
847. “Sāhaṃ avaṭṭhitāpemā, dassane avikampinī;
mūlajātāya saddhāya, dhītā buddhassa orasā.
848. “Sāhaṃ ramāmi kiḷāmi, modāmi akutobhayā;
dibbamālaṃ dhārayāmi, pivāmi madhumaddavaṃ.
849. “Saṭṭhituriyasahassāni, paṭibodhaṃ karonti me;
āḷambo gaggaro bhīmo, sādhuvadī ca saṃsayo.
850. “Pokkharo ca suphasso ca, viṇāmokkhā ca nāriyo;
nandā ceva sunandā ca, soṇadinnā sucimhitā.
851. “Alambusā missakesī ca, puṇḍarīkātīdāruṇī §.
eṇīphassā suphassā § ca, subhaddā § muduvādinī.
852. “Etā caññā ca seyyāse, accharānaṃ pabodhikā;
tā maṃ kālenupāgantvā, abhibhāsanti devatā.

- 853.** “Handa naccāma gāyāma, handa taṃ ramayāmase;
nayidaṃ akatapuññānaṃ, katapuññānamevidaṃ.
- 854.** “Asokaṃ nandanaṃ rammaṃ, tidasānaṃ mahāvanaṃ;
sukhaṃ akatapuññānaṃ, idha natthi parattha ca.
- 855.** “Sukhañca katapuññānaṃ, idha ceva parattha ca;
tesaṃ saḥabyakāmānaṃ, kattabbaṃ kusalaṃ bahuṃ;
katapuññā hi modanti, sagge bhogasamaṅgino.
- 856.** “Bahūnaṃ vata atthāya, uppajjanti tathāgatā;
dakkhiṇeyyā manussānaṃ, puññakhettānamākarā;
yattha kāraṃ karitvāna, sagge modanti dāyakā” ti.

Rajjumālāvimānaṃ dvādasamaṃ.

Mañjiṭṭhakavaggo catuttho niṭṭhito.

Tassuddānaṃ-

Mañjiṭṭhā (..0072) pabhassarā nāgā, alomākañjikadāyikā;
vihāracaturitthambā, pītā ucchuvandanarajjumālā ca;
vaggo tena pavuccatīti.

Itthivimānaṃ samattaṃ.

2. Purisavimānaṃ

5. Mahārathavaggo

1. Maṇḍūkadevaputtavimānavatthu

- 857.** “Ko (..0073) me vandati pādāni, iddhiyā yasasā jalaṃ;
abhikkantena vaṇṇena, sabbā obhāsayaṃ disā” ti.
- 858.** “Maṇḍūkohaṃ pure āsiṃ, udake vārigocaro;
tava dhammaṃ suṇantassa, avadhī vacchapālako.
- 859.** “Muhuttaṃ cittapasādassa, iddhiṃ passa yasañca me;
ānubhāvañca me passa, vaṇṇaṃ passa jutiñca me.
- 860.** “Ye ca te dīghamaddhānaṃ, dhammaṃ assosum gotama;
pattā te acalaṭṭhānaṃ, yattha gantvā na socare” ti.

Maṇḍūkadevaputtavimānaṃ paṭhamaṃ.

2. Revativimānavatthu

861. § “Cirappavāsiṃ purisaṃ, dūrato sotthimāgataṃ;
ñātimitṭā suhajjā ca, abhinandanti āgataṃ;
862. § “Tatheva katapuññampi, asmā lokā paraṃ gataṃ.
puññāni paṭigaṇhanti, piyaṃ ñātīva āgataṃ.
863. § “Uṭṭhehi revate supāpadhamme, apārutadvāre § adānasīle.
nessāma taṃ yattha thunanti duggatā, samappitā nerayikā dukkhenā” ti.
864. Icceva (..0074) § vatvāna yamassa dūtā, te dve yakkhā lohitakkhā
brahantā.
paccekabāhāsu gahetvā revataṃ, pakkāmayuṃ devagaṇassa santike.
865. “Ādiccavaṇṇaṃ ruciraṃ pabhassaraṃ, byamaṃ subhaṃ kañcanaajāla-
channaṃ;
kassetamākiṇṇajanaṃ vimānaṃ, sūriyassa raṃsīriva jotamānaṃ.
866. “Nārīgaṇā candanasāralittā §, ubhato vimānaṃ upasobhayanti.
taṃ dissati sūriyasamānavaṇṇaṃ, ko modati saggapatto vimāne” ti.
867. “Bārāṇasiyaṃ nandiyo nāmāsi, upāsako amaccharī dānapati vadaññū;
tassetamākiṇṇajanaṃ vimānaṃ, sūriyassa raṃsīriva jotamānaṃ.
868. “Nārīgaṇā candanasāralittā, ubhato vimānaṃ upasobhayanti;
taṃ dissati sūriyasamānavaṇṇaṃ, so modati saggapatto vimāne” ti.
869. “Nandiyassāhaṃ bhariyā, agārini sabbakulassa issarā;
bhattu vimāne ramissāmi dānaṃ, na patthaye nirayaṃ dassanāyā” ti.
870. “Eso te nirayo supāpadhamme, puññaṃ tayā akataṃ jīvaloke;
na hi maccharī rosako pāpadhammo, saggūpagānaṃ labhati saḥabyatan” ti.
871. “Kiṃ (..0075) nu gūthañca mutthañca, asucī paṭidissati;
duggandhaṃ kimidaṃ mīḷhaṃ, kimetaṃ upavāyati” ti.
872. “Esa saṃsavako nāma, gambhīro sataporiso;
yattha vassasahassāni, tuvaṃ paccasi revate” ti.
873. “Kiṃ nu kāyena vācāya, manasā dukkaṭaṃ kataṃ;
kena saṃsavako laddho, gambhīro sataporiso” ti.
874. “Samaṇe brāhmaṇe cāpi, aññe vāpi vanibbake §.
musāvādena vañcesi, taṃ pāpaṃ pakataṃ tayā.
875. “Tena saṃsavako laddho, gambhīro sataporiso;
tattha vassasahassāni, tuvaṃ paccasi revate.
876. “Hatthepi chindanti athopi pāde, kaṇṇepi chindanti athopi nāsaṃ;
athopi kākoḷagaṇā samecca, saṅgamma khādanti viphandamānaṃ” ti.
877. “Sādhu kho maṃ paṭinetha, kāhāmi kusalaṃ bahuṃ;
dānena samacariyāya, saṃyamena damena ca;
yaṃ katvā sukhitā honti, na ca pacchānutappare” ti.
878. “Pure tuvaṃ pamajjitvā, idāni paridevasi;

- sayam katānaṃ kammānaṃ, vipākaṃ anubhossasī”ti.
- 879.** “Ko devalokato manussalokaṃ, gantvāna puṭṭho me evaṃ vadeyya;
‘nikkhittadaṇḍesu dadātha dānaṃ, acchādanaṃ seyya § mathannapānaṃ.
nahi maccharī rosako pāpadhammo, saggūpagānaṃ labhati saḥabyataṃ’.
- 880.** “Sāhaṃ nūna ito gantvā, yoniṃ laddhāna mānusiṃ;
vadaññū sīlasampannā, kāhāmi kusalaṃ bahum;
dānena samacariyāya, saṃyamena damena ca.
- 881.** “Ārāmāni (..0076) ca ropissaṃ, dugge saṅkamanāni ca;
papañca udapānañca, vippasannena cetasā.
- 882.** “Cātuddasiṃ pañcasiṃ, yā ca pakkhassa aṭṭhamī;
pāṭihāriyapakkhañca, aṭṭhaṅgasusamāgataṃ.
- 883.** “Uposathaṃ upavasissaṃ, sadā sīlesu saṃvutā;
na ca dāne pamajjissaṃ, sāmaṃ diṭṭhamidaṃ mayā”ti;
- 884.** Iccevaṃ vippalapantiṃ, phandamānaṃ tato tato;
khipiṃsu niraye ghore, uddhapādaṃ avaṃsiraṃ.
- 885.** “Ahaṃ pure maccharinī ahoṣiṃ, paribhāsikā samaṇabrāhmaṇānaṃ;
vitathena ca sāmikaṃ vañcayitvā, paccāmahaṃ niraye ghorarūpe”ti.

Revativimānaṃ dutiyaṃ.

3. Chattamāṇavakavimānavatthu

- 886.** “Ye vadataṃ pavaro manujesu, sakyamunī bhagavā katakicco;

pāragato balavīriyasamaṅgī §, taṃ sugataṃ saraṇatthamupehi.

887. “Rāgavirāgamanejamasokaṃ, dhammamasañkhatamappaṭikūlaṃ;

madhuramimaṃ paguṇaṃ suvibhattaṃ, dhammamimaṃ saraṇatthamupehi.

888. “Yattha ca dinna mahapphalaṃ, catūsu sucīsu purisayugesu;

aṭṭha ca puggaladhammasā te, saṅghamimaṃ saraṇatthamupehi.

889. “Na (..0077) tathā tapati nabhe sūriyo, cando ca na bhāsati na phusso;

yathā atulamidaṃ mahappabhāsaṃ, ko nu tvaṃ tidivā mahiṃ upāgā.

890. “Chindati raṃsī pabhaṅkarassa, sādhiḱavīsatiyojanāni ābhā;

rattimapi yathā divaṃ karoti, parisuddhaṃ vimalaṃ subhaṃ vimānaṃ.

891. “Bahupadumavicitrapuṇḍarikaṃ, vokiṇṇaṃ kusumehi nekacittaṃ;

arajavirajahemajālachannaṃ, ākāse tapati yathāpi sūriyo.

892. “Rattambarapītavasasāhi, agarupiyaṅgucandanussadāhi;

kañcanatanusannibhattacāhi, paripūraṃ gaganava tārakāhi.

893. “Naranāriyo § bahuketthanekavaṇṇā, kusumavibhūsitābharaṇettha

sumanā.

anilapamuñcitā pavanti § surabhiṃ, tapaniyavitatā suvaṇṇachannā §.

894. “Kissa saṃyamassa § ayaṃ vipāko, kenāsi kammaphalenidhūpapanno.

yathā ca te adhigatamidaṃ vimānaṃ, tadanupadaṃ avacāsi iṅgha puṭṭho”ti.

895. “Sayamidha § pathe samecca māṇavena, satthānusāsi anukampamāno.

tava ratanavarassa dhammaṃ sutvā, karissāmīti ca bravittha chatto.

896. “Jinavarapavaraṃ (..0078) § upehi § saraṇaṃ, dhammañcāpi tatheva

bhikkhusaṅghaṃ.

noti paṭhamaṃ avocaṃ § bhante, pacchā te vacanaṃ tathevakāsiṃ.

897. “Mā ca pāṇavadhaṃ vividhaṃ carassu asuciṃ,

na hi pāṇesu asaṅṅataṃ avaṇṇayimṣu sappaññā;

noti paṭhamaṃ avocaṃ bhante,

pacchā te vacanaṃ tathevakāsiṃ.

898. “Mā ca parajanassa rakkhitampi, ādātābbamamaññitho § adinnaṃ.

noti paṭhamaṃ avocaṃ bhante, pacchā vacanaṃ tathevakāsiṃ.

899. “Mā ca parajanassa rakkhitāyo, parabhariyā agamā anariyametaṃ;

noti paṭhamaṃ avocaṃ bhante, pacchā te vacanaṃ tathevakāsiṃ;

900. “Mā ca vitathaṃ aññathā abhāṇi,

na hi musāvādaṃ avaṇṇayimṣu sappaññā;

noti paṭhamaṃ avocaṃ bhante, pacchā te vacanaṃ tathevakāsiṃ.

901. “Yena ca purisassa apeti saññā, taṃ majjaṃ parivajjayassu sabbhaṃ;

noti paṭhamaṃ avocaṃ bhante, pacchā te vacanaṃ tathevakāsiṃ.

902. “Svāhaṃ idha pañca sikkhā karitvā, paṭipajjitvā tathāgatassa dhamme;

dvepathamagamāsiṃ coramajjhe, te maṃ tattha vadhiṃsu bhogahetu.

903. “Ettakamidaṃ (..0079) anussarāmi kusalaṃ, tato paraṃ na me vijjati

aññaṃ;

tena sucaritena kammunāhaṃ §, uppanno § tidivesu kāmakāmī.

904. “Passa khaṇamuhuttasaññamassa, anudhammappaṭipattiyā vipākaṃ;

jalamiva yasangā samekkhamānā, bahukā maṃ pihayanti hīnakammā.

905. “Passa katipayāya desanāya, sugatiñcamhi gato sukhañca patto;
ye ca te satataṃ suṇanti dhammaṃ, maññe te amataṃ phusanti khemaṃ.

906. “Appampi kataṃ mahāvīpākaṃ, vipulaṃ hoti § tathāgatassa dhamme.
passa katapuññatāya chatto, obhāseti pathaviṃ yathāpi sūriyo.

907. “Kimidaṃ kusalaṃ kimācarema, icceke hi samecca mantayanti;
te mayaṃ punareva § laddha mānusattaṃ, paṭipannā viharemu sīlavanto.

908. “Bahukāro anukampako ca satthā, iti me sati agamā divā divassa;
svāhaṃ upagatomhi saccanāmaṃ, anukampassu punapi suṇemu §
dhammaṃ.

909. “Ye (..0080) cidha § pajahanti kāmarāgaṃ, bhavarāgānusayañca pahāya
mohaṃ.

na ca te punamupenti gabbhaseyyaṃ, parinibbānagatā hi sītībhūtā”ti.

Chattamāṇavakavimānaṃ tatiyaṃ.

4. Kakkaṭakarasadāyakavimānavatthu

910. “Uccamidaṃ maṇithūṇaṃ vimānaṃ, samantato dvādasa yojanāni;
kūṭāgārā sattasatā uḷārā, veḷuriyathambhā rucakatthatā § subhā.

911. “Tatthacchasi pivasi khādasi ca, dibbā ca vīṇā pavadanti vagguṃ §.
dibbā rasā kāmaguṇettha pañca, nāriyo ca naccanti suvaṇṇachannā.

912. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mijjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.

913. “Pucchāmi taṃ deva mahānubhāva, manussabhūto kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.

914. So devaputto attamano, moggallānena pucchito;
pañhaṃ puṭṭho viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.

915. “Satisamuppādakaro, dvāre kakkaṭako ṭhito;
niṭṭhito jātārūpassa, sobhati dasapādako.

916. “Tena (..0081) metādiso vaṇṇo, tena me idha mijjhati;
uppajjanti ca me bhogā, ye keci manaso piyā.

917. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva, manussabhūto yamakāsi puññaṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati”ti.

Kakkaṭakarasadāyakavimānaṃ catutthaṃ.

(anantaraṃ pañcavimānaṃ yathā kakkaṭakarasadāyakavimānaṃ tathā vitthāre-
tabbaṃ)

5. Dvārapālavimānavatthu

- 918.** “Uccamidaṃ maṇithūṇaṃ vimānaṃ, samantato dvādasa yojanāni;
kūṭāgārā sattasatā uḷārā, veḷuriyathambhā rucakatthatā subhā.
- 919.** “Tatthacchasi pivasi khādasi ca, dibbā ca vīṇā pavadanti vagguṃ;
dibbā rasā kāmaguṇettha pañca, nāriyo ca naccanti suvaṇṇachannā.

920. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
922. So devaputto attamano, moggallānena pucchito;
pañhaṃ puṭṭho viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
923. “Dibbaṃ mamaṃ vassasahassamāyu, vācābhigītaṃ manasā pavattitaṃ;
ettāvata ṭhassati puññakammo, dibbehi kāmehi samaṅgibhūto.
924. “Tena (..0082) metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī” -
ti.

Dvārapālavimānaṃ pañcamaṃ.

6. Paṭhamakaraṇīyavimānavatthu

926. “Uccamidaṃ maṇithūṇaṃ vimānaṃ, samantato dvādasa yojanāni;
kūṭāgārā sattasatā uḷārā, veḷuriyathambhā rucakatthatā subhā.
927. “Tatthacchasi pivasi khādasi ca, dibbā ca vīṇā pavadanti vagguṃ;
dibbā rasā kāmaguṇettha pañca, nāriyo ca naccanti suvaṇṇachannā.
928. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe...
vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
930. So devaputto attamano ...pe...yassa kammassidaṃ phalaṃ.
931. “Karaṇīyāni puññāni, paṇḍitena vijānatā;
sammaggatesu buddhesu, yattha dinnaṃ mahapphalaṃ.
932. “Atthāya vata me buddho, araññā gāmamāgato;
tattha cittaṃ pasādetvā, tāvatimsūpago ahaṃ §.
933. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī” ti.

Paṭhamakaraṇīyavimānaṃ chaṭṭhaṃ.

7. Dutiyakaraṇīyavimānavatthu

935. “Uccamidaṃ (..0083) maṇithūṇaṃ vimānaṃ, samantato dvādasa yojanāni.
kūṭāgārā sattasatā uḷārā, veḷuriyathambhā rucakatthatā subhā.
936. “Tatthacchasi pivasi khādasi ca, dibbā ca vīṇā pavadanti vagguṃ;
dibbā rasā kāmaguṇettha pañca, nāriyo ca naccanti suvaṇṇachannā.
937. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
939. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
940. “Karaṇīyāni puññāni, paṇḍitena vijānatā;
sammaggatesu bhikkhūsu, yattha dinnaṃ mahapphalaṃ.
941. “Atthāya vata me bhikkhu, araññā gāmamāgato;
tattha cittaṃ pasādetvā, tāvatimsūpago ahaṃ.
942. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...

vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati”ti.

Dutiyakaraṇīyavimānaṃ sattamaṃ.

8. Paṭhamasūcivimānavatthu

944. “Uccamidaṃ maṇithūṇaṃ vimānaṃ, samantato dvādasa yojanāni;
kūṭāgārā sattasatā uḷārā, veḷuriyathambhā rucakatthatā subhā.
945. “Tatthacchasi (..0084) pivasi khādasi ca, dibbā ca vīṇā pavadanti vagguṃ;
dibbā rasā kāmaguṇettha pañca, nāriyo ca naccanti suvaṇṇachannā.
946. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.
948. So devaputto attamaṇo ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
949. “Yaṃ dadāti na taṃ hoti,
yañceva dajjā tañceva seyyo;
sūci dinnā sūcimeva seyyo.
950. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati”ti.

Paṭhamasūcivimānaṃ aṭṭhamaṃ.

9. Dutiyasūcivimānavatthu

952. “Uccamidaṃ maṇithūṇaṃ vimānaṃ, samantato dvādasa yojanāni;
kūṭāgārā sattasatā uḷārā, veḷuriyathambhā rucakatthatā subhā.
953. “Tatthacchasi pivasi khādasi ca, dibbā ca vīṇā pavadanti vagguṃ;
dibbā rasā kāmaguṇettha pañca, nāriyo ca naccanti suvaṇṇachannā.
954. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.
956. So devaputto attamaṇo ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
957. “Ahaṃ manussesu manussabhūto, purimajātiyā manussaloke.
958. “Addasaṃ (..0085) virajaṃ bhikkhuṃ, vipprasannaṃ manāvilaṃ;
tassa adāsahaṃ sūciṃ, pasanno sehi pāṇibhi.
959. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati”ti.

Dutiyasūcivimānaṃ navamaṃ.

10. Paṭhamanāgavimānavatthu

961. “Susukkakhandhaṃ abhiruyha nāgaṃ, akācinaṃ dantiṃ baliṃ mahājavaṃ.
abhiruyha gajavaraṃ § sukappitaṃ, idhāgamā vehāyasaṃ antalikkhe.
962. “Nāgassa dantesu duvesu nimmitā, acchodakā paduminiyo suphullā;

- padumesu ca turiyagaṇā pavajjare, imā ca naccanti manoharāyo.
- 963.** “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
- 964.** So devaputto attamano, moggallānena pucchito;
pañhaṃ puṭṭho viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
- 965.** “Aṭṭheva muttapupphāni, kassapassa mahesino §.
thūpasmimṃ abhiropesiṃ, pasanno sehi pāṇibhi.
- 966.** “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Paṭhamanāgavimānaṃ dasamaṃ.

11. Dutīyanāgavimānavatthu

- 968.** “Mahantaṃ (..0086) nāgaṃ abhiruyha, sabbasetamaṃ gajuttamaṃ;
vanā vanaṃ anupariyāsi, nārīgaṇapurakkhato;
obhāsento disā sabbā, osadhī viya tārakā.
- 969.** “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
- 971.** So devaputto attamano, vaṅgīseneva pucchito;
pañhaṃ puṭṭho viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
- 972.** “Ahaṃ manussesu manussabhūto, upāsako cakkhumato ahosiṃ;
pāṇātipātā virato ahosiṃ, loke adinnaṃ parivajjayissaṃ.

973. “Amajjapo no ca musā abhāṇiṃ §, sakena dārena ca tuṭṭho ahoṣiṃ.
annañca pānañca pasannacitto, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adāsiṃ.
974. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Dutiyanāgavimānaṃ ekādasamaṃ.

12. Tatiyanāgavimānavatthu

976. “Ko nu dibbena yānena, sabbasetena hatthinā;
turiyatāḷitanigghoso, antalikkhe mahīyati.
977. “Devatā nusi gandhabbo, adu § sakko purindado;
ajānantā taṃ pucchāma, kathaṃ jānemu taṃ mayan” ti.
978. “Namhi (..0087) devo na gandhabbo, nāpi § sakko purindado.
sudhammā nāma ye devā, tesaṃ aññataro ahan” ti.
979. “Pucchāma devaṃ sudhammaṃ §, puthuṃ katvāna añjaliṃ.
kiṃ katvā mānuse kammaṃ, sudhammaṃ upapajjati” ti.
980. “Ucchāgāraṃ tiṇāgāraṃ, vatthāgārañca yo dade;
tiṇṇaṃ aññataraṃ datvā, sudhammaṃ upapajjati” ti.

Tatiyanāgavimānaṃ dvādasamaṃ.

13. Cūḷarathavimānavatthu

981. “Daḷhadhammā nisārassa, dhanuṃ olubbha tiṭṭhasi;
khattiyo nusi rājañño, adu luddo vanecaro” ti §.
982. “Assakādhipatissāhaṃ, bhante putto vanecaro;
nāmaṃ me bhikkhu te brūmi, sujāto iti maṃ vidū §.
983. “Mige gavesamānohaṃ, ogāhanto brahāvanaṃ;
migaṃ tañceva § nāddakkiṃ, tañca disvā ṭhito ahan” ti.
984. “Svāgataṃ te mahāpuñña, atho te adurāgataṃ;
etto udakamādāya, pāde pakkhālayassu te.
985. “Idampi pāniyaṃ sītaṃ, ābhataṃ girigabbharā;
rājaputta tato pitvā §, santhataṃ upāvisā” ti.
986. “Kalyāṇī vata te vācā, savaniyā mahāmuni;
nelā atthavati § vaggu, mantvā § atthañca bhāsasi §.
987. “Kā te rati vane viharato, isinisabha vadehi puṭṭho;
tava vacanapathaṃ nisāmayitvā, atthadhammapadaṃ samācaremase” ti.
988. “Ahiṃsā (..0088) sabbapāṇiṃ, kumāramhāka rucati;
theyyā ca aticārā ca, majjapānā ca ārati.
989. “Ārati samacariyā ca, bāhusaccaṃ kataññutā;

diṭṭheva dhamme pāsaṃsā, dhammā ete pasaṃsiyāti.

990. “Santike maraṇaṃ tuyhaṃ, oraṃ māsehi pañcahi;
rājaputta vijānāhi, attānaṃ parimocayā” ti.

991. “Katamaṃ svāhaṃ janapadaṃ gantvā, kiṃ kammaṃ kiñca porisaṃ;
kāya vā pana vijjāya, bhaveyyaṃ ajarāmaro” ti.

992. “Na vijjate so padeso, kammaṃ vijjā ca porisaṃ;
yattha gantvā bhava macco, rājaputtājarāmaro.

993. “Mahaddhanā mahābhogā, raṭṭhavantopi khattiyā;
pahūtadhanadhaññāse, tepi no § ajarāmarā.

994. “Yadi te sutā andhakaveṇḍuputtā §, sūrā vīrā vikkantappahārino.
tepi āyukkhayaṃ pattā, viddhastā sassatīsamā.

995. “Khattiyā brāhmaṇā vessā, suddā caṇḍālapukkusā;
ete caññe ca jātiyā, tepi no ajarāmarā.

996. “Ye mantāṃ parivattenti, chaḷaṅgaṃ brahmacintitaṃ;
ete caññe ca vijjāya, tepi no ajarāmarā.

997. “Isayo cāpi ye santā, saññatattā tapassino;
sarīraṃ tepi kālena, vijahanti tapassino.

998. “Bhāvitattāpi arahanto, katakiccā anāsavā;
nikkhipanti imaṃ dehaṃ, puññapāparikkhayā” ti.

999. “Subhāsītā atthavati, gāthāyo te mahāmuni;
nijjhattomhi subhaṭṭhena, tvañca me saraṇaṃ bhavā” ti.

1000. “Mā (..0089) maṃ tvaṃ saraṇaṃ gaccha, tameva saraṇaṃ vaja §.
sakyaputtaṃ mahāvīraṃ, yamaṃ saraṇaṃ gato” ti.

1001. “Katarasmim so janapade, satthā tumhāka mārisa;
ahampi datṭhuṃ gacchissaṃ, jinaṃ appaṭipuggalan” ti.

1002. “Puratthimasmim janapade, okkākakulasambhavo;
tathāsi purisājañño, so ca kho parinibbuto” ti.

1003. “Sace hi buddho tiṭṭheyya, satthā tumhāka mārisa;
yojanāni saḥassāni, gaccheyyaṃ § payirupāsituṃ.

1004. “Yato ca kho § parinibbuto, satthā tumhāka mārisa;
nibbutampi § mahāvīraṃ, gacchāmi saraṇaṃ ahaṃ.

1005. “Upemi saraṇaṃ buddhaṃ, dhammañcāpi anuttaraṃ;
saṅghañca naradevassa, gacchāmi saraṇaṃ ahaṃ.

1006. “Pāṇātipātā viramāmi khippaṃ, loke adinnaṃ parivajjayāmi;
amajjapo no ca musā bhaṇāmi, sakena dārena ca homi tuṭṭho” ti.

1007. “Sahassaraṃsīva yathā mahappabho, disaṃ yathā bhāti nabhe anu-
kkamaṃ;

tathāpakāro § tavāyaṃ § mahāratho, samantato yojanasattamāyato.

1008. “Suvaṇṇapaṭṭhehi samantamoṭṭhaṭo, urassa muttāhi maṇīhi cittito;
lekhā suvaṇṇassa ca rūpiyassa ca, sobhenti veḷuriyamayā sunimmitā.

1009. “Sisañcidaṃ (..0090) veḷuriyassa nimmitaṃ, yugañcidaṃ lohitakāya
cittitaṃ;

- yuttā suvaṇṇassa ca rūpiyassa ca, sobhanti assā ca ime manojavā.
- 1010.** “So tiṭṭhasi hemarathe adhiṭṭhito, devānamindova saḥassavāhano;
pucchāmi tāhaṃ yasavanta kovidaṃ §, kathaṃ tayā laddho ayaṃ uḷāro” ti.
- 1011.** “Sujāto nāmahaṃ bhante, rājaputto pure ahuṃ;
tvañca maṃ anukampāya, saññamasmiṃ nivesayi.
- 1012.** “Khīṇāyukañca maṃ ñatvā, sarīraṃ pādāsi satthuno;
imaṃ sujāta pūjehi, taṃ te atthāya hehiti.
- 1013.** “Tāhaṃ gandhehi mālehi, pūjayitvā samuyyuto;
pahāya mānusaṃ dehaṃ, upapannomhi nandaṃ.
- 1014.** “Nandane ca vane § ramme, nānādi jagaṇāyute.
ramāmi naccagītehi, accharāhi purakkhato” ti.

Cūḷarathavimānaṃ terasamaṃ.

14. Mahārathavimānavatthu

1015. “Sahassayuttaṃ hayavāhanaṃ subhaṃ, āruyhiṃsaṃ sandanaṃ neka-cittaṃ;
 uyyānabhūmiṃ abhito anukkamaṃ, purindado bhūtapatīva vāsavo.
1016. “Sovaṇṇamayā te rathakubbarā ubho, phalehi § aṃsehi atīva saṅgatā.
 sujātagumbā naravīraniṭṭhitā, virocatī pannaraseva cando.
1017. “Suvaṇṇajālāvatato (..0091) ratho ayaṃ, bahūhi nānāratanehi cittito;
 sunandighoso ca subhassaro ca, virocatī cāmarahatthabāhubhi.
1018. “Imā ca nābhyo manasābhinimmitā, rathassa pādantaramajjhabhūsitā;
 imā ca nābhyo satarājicittitā, sateratā vijjurivappabhāsare.
1019. “Anekacittāvatato ratho ayaṃ, puthū ca nemī ca sahasaraṃsiko;
 tesam saro suyati § vaggurūpo, pañcaṅgikaṃ turiyamivappavāditaṃ.
1020. “Sirasmiṃ cittaṃ maṇicandakappitaṃ, sadā visuddhaṃ ruciraṃ pabhassa-
 saraṃ;
 suvaṇṇarājīhi atīva saṅgataṃ, veḷuriyarājīva atīva sobhati.
1021. “Ime ca vālī maṇicandakappitā, ārohakambū sujavā brahūpamā.
 brahā mahantā balino mahājavā, mano tavaññāya tatheva siṃsare §.
1022. “Ime ca sabbe sahitā catukkamā, mano tavaññāya tatheva siṃsare;
 samaṃ vahantā mudukā anuddhatā, āmodamānā turagāna § muttamā.
1023. “Dhunanti vagganti patanti § cambare, abbhuddhunantā sukate piḷa-
 ndhane.
 tesam saro suyati vaggurūpo, pañcaṅgikaṃ turiyamivappavāditaṃ.
1024. “Rathassa (..0092) ghoso apiḷandhanāna ca, khurassa nādo § abhihiṃsa-
 nāya ca.
 ghoso suvaggū samitassa suyati, gandhabbatūriyāni vicitrasaṃvane.
1025. “Rathe ṭhitā tā migamandalocanā, āḷārapamhā hasitā piyaṃvadā;
 veḷuriyajālāvatatā tanucchavā, sadeva gandhabbasūraggapūjitā.
1026. “Tā rattarattambarapītavāsasā, visālanettā abhirattalocanā;
 kule sujātā sutanū sucimhitā, rathe ṭhitā pañjalikā upaṭṭhitā.
1027. “Tā kambukeyūradharā suvāsasā, sumajjhimā ūruthanūpapannā;
 vaṭṭaṅguliyo sumukhā sudassanā, rathe ṭhitā pañjalikā upaṭṭhitā.
1028. “Aññā suveṇī susu missakesiyo, samaṃ vibhattāhi pabhassarāhi ca;
 anubbatā tā tava mānase ratā, rathe ṭhitā pañjalikā upaṭṭhitā.
1029. “Āveḷiniyo padumuppalacchadā, alaṅkatā candanasāravāsītā §.
 anubbatā tā tava mānase ratā, rathe ṭhitā pañjalikā upaṭṭhitā.
1030. “Tā māliniyo padumuppalacchadā, alaṅkatā candanasāravāsītā;
 anubbatā tā tava mānase ratā, rathe ṭhitā pañjalikā upaṭṭhitā.
1031. “Kaṇṭhesu (..0093) te yāni piḷandhanāni, hatthesu pādesu tatheva sīse;
 obhāsayantī dasa sabbaso disā, abbhuddayaṃ sārādikova bhāṇumā.
1032. “Vātassa vegena ca sampakampitā, bhujesu mālā apiḷandhanāni ca;
 muñcanti ghosaṃ ruciraṃ suciṃ subhaṃ, sabbehi viññūhi sutabbarūpaṃ.
1033. “Uyyānabhūmyā ca duvaddhato ṭhitā, rathā ca nāgā tūriyāni ca saro;
 tameva devinda pamodayanti, viṇā yathā pokkharapattabāhubhi.

1034. “Imāsu viṇāsu bahūsu vaggūsu, manuññarūpāsu hadayeritaṃ pītiṃ §. pavajjamānāsu atīva accharā, bhamanti kaññā padumesu sikkhitā.

1035. “Yadā ca gītāni ca vāditāni ca, naccāni cimāni § samenti ekato. athettha naccanti athettha accharā, obhāsayantī ubhato varitthiyo.

1036. “So modasi turiyagaṇappabodhano, mahīyamāno vajirāvudhoriva; imāsu viṇāsu bahūsu vaggūsu, manuññarūpāsu hadayeritaṃ pītiṃ.

1037. “Kiṃ tvaṃ pure kammamakāsi attanā, manussabhūto purimāya jātiyā; uposathaṃ kaṃ vā § tvaṃ upāvasi, kaṃ § dhammacariyaṃ vatamābhirocayi.

1038. “Nayīdamappassa (..0094) katassa § kammuno, pubbe suciṇṇassa uposathassa vā.

iddhānubhāvo vipulo ayaṃ tava, yaṃ devasaṅghaṃ abhirocasse bhusaṃ.

1039. “Dānassa te idaṃ phalaṃ, atho sīlassa vā pana; atho añjalikamma, taṃ me akkhāhi pucchito”ti.

1040. So devaputto attamano, moggallānena pucchito; pañhaṃ puṭṭho viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalanti.

1041. “Jitindriyaṃ buddhamanomanikkamaṃ, naruttamaṃ kassapamaggapuggalaṃ;

avāpurantaṃ amatassa dvāraṃ, devātidevaṃ satapuññalakkhaṇaṃ.

1042. “Tamaddasaṃ kuñjaramoghatiṇṇaṃ, suvaṇṇasiṅgīnadabimbāsādisaṃ; disvāna taṃ khippamaḥuṃ sucīmano, tameva disvāna subhāsītaddhajaṃ.

1043. “Tamannapānaṃ athavāpi cīvaraṃ, suciṃ paṇītaṃ rasasā upetaṃ; pupphābhikkīṇamhi sake nivesane, patiṭṭhapesiṃ sa asaṅgamānaso.

1044. “Tamannapānena ca cīvarena ca, khajjena bhojjena ca sāyanena ca; santappayitvā dvipadānamuttamaṃ, so saggaso devapure ramāmahaṃ.

1045.

“Etenupāyena imaṃ niraggaḷaṃ, yaññaṃ yajitvā tividhaṃ visuddhaṃ.

pahāyahaṃ mānusakaṃ samussayaṃ, indūpamo § devapure ramāmahaṃ.

1046. “Āyuñca (..0095) vaṇṇañca sukhaṃ balañca, paṇītarūpaṃ abhikaṅkhatā muni;

annañca pānañca bahuṃ susaṅkhatāṃ, patiṭṭhapetabbamasāṅgamānase.

1047. §“Nayimasmim loke parasmim § vā pana, buddhena seṭṭho va samo va vijjati.

āhuneyyānaṃ § paramāhutiṃ gato, puññatthikānaṃ vipulapphalesinaṃ”ti.

Mahārathavimānaṃ cuddasamaṃ.

Mahārathavaggo pañcamo niṭṭhito.

Tassuddānaṃ-

Maṇḍūko revatī chatto, kakkāṭo dvārapālako;
dve karaṇīyā dve sūci, tayo nāgā ca dve rathā;
purisānaṃ paṭhamo vaggo pavuccatīti.

Bhāṇavāraṃ tatiyaṃ niṭṭhitaṃ.

6. Pāyāsivaggo

1. Paṭhama-agāriyavimānavatthu

1048. “Yathā vanaṃ cittalataṃ pabhāsati Ṣ, uyyānaseṭṭhaṃ tidasānamuttamaṃ.
tathūpamaṃ tuyhamidaṃ vimānaṃ, obhāsayaṃ tiṭṭhati antalikkhe.
1049. “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
1050. So (..0096) devaputto attamaṇo, moggallānena pucchito;
pañhaṃ puṭṭho viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.
1051. “Ahañca bhariyā ca manussaloke, opānabhūtā gharamāvasimha;
annañca pānañca pasannacittā, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adamha.
1052. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Paṭhama-agāriyavimānaṃ paṭhamaṃ.

2. Dutiya-agāriyavimānavatthu

1054. “Yathā vanaṃ cittalataṃ pabhāsati, uyyānaseṭṭhaṃ tidasānamuttamaṃ;
tathūpamaṃ tuyhamidaṃ vimānaṃ, obhāsayaṃ tiṭṭhati antalikkhe.
1055. “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
1056. So devaputto attamaṇo ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
1057. “Ahañca bhariyā ca manussaloke, opānabhūtā gharamāvasimha;
annañca pānañca pasannacittā, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adamha.
1058. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Dutiya-agāriyavimānaṃ dutiyaṃ.

3. Phaladāyakavimānavatthu

1060. “Uccamidaṃ (..0097) maṇithūṇaṃ vimānaṃ, samantato soḷasa yojanāni;

- kūṭāgārā sattasatā uḷārā, veḷuriyathambhā rucakatthatā subhā.
- 1061.** “Tatthacchasi pivasi khādasi ca, dibbā ca vīṇā pavadanti vaggum; aṭṭhaṭṭhakā sikkhitā sādhurūpā, dibbā ca kaññā tidasacarā uḷārā; naccanti gāyanti pamodayanti.
- 1062.** “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ; kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
- 1063.** So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
- 1064.** “Phaladāyī phalaṃ vipulaṃ labhati, dadamujugatesu pasannamānaso; so hi pamodati § saggagato tidive §, anubhoti ca puññaphalaṃ vipulaṃ.
- 1065.** “Tavevāhaṃ § mahāmuni, adāsiṃ caturo phale.
- 1066.** “Tasmā hi phalaṃ alameva dātuṃ, niccaṃ manussena sukhatthikena; dibbāni vā patthayatā sukhāni, manussasobhaggatamicchatā vā.
- 1067.** “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Phaladāyakavimānaṃ tatiyaṃ.

4. Paṭhama-upassayadāyakavimānavatthu

- 1069.** “Cando (..0098) yathā vigatavalāhake nabhe, obhāsayaṃ gacchati antalikkhe; tathūpamaṃ tuyhamidaṃ vimānaṃ, obhāsayaṃ tiṭṭhati antalikkhe.
- 1070.** “Deviddhipattosi mahānubhāvā, manussabhūto kimakāsi puññaṃ; kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
- 1071.** So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
- 1072.** “Ahañca bhariyā ca manussaloke, upassayaṃ arahato adamha; annañca pānañca pasannacittā, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adamha.
- 1073.** “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Paṭhama-upassayadāyakavimānaṃ catutthaṃ.

5. Dutiya-upassayadāyakavimānavatthu

- 1075.** Sūriyo yathā vigatavalāhake nabhe ...pe....
(yathā purimavimānaṃ tathā vitthāretabbaṃ).
- 1079.** “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Dutiya-upassayadāyakavimānaṃ pañcamaṃ.

6. Bhikkhādāyakavimānavatthu

1081. “Uccamidaṃ (..0099) mañithūṇaṃ vimānaṃ, samantato dvādasa yojanāni;
kūṭāgārā sattasatā uḷārā, veḷuriyathambhā rucakatthatā subhā.
1082. “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
1083. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
1084. “Ahaṃ manussesu manussabhūto, disvāna bhikkhuṃ tasitaṃ kilantaṃ;
ekāhaṃ bhikkhaṃ paṭipādayissaṃ, samaṅgi bhattena tadā akāsiṃ.
1085. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Bhikkhādāyakavimānaṃ chaṭṭhaṃ.

7. Yavapālakavimānavatthu

1087. “Uccamidaṃ mañithūṇaṃ vimānaṃ ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.
1089. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
1090. “Ahaṃ manussesu manussabhūto, ahosiṃ yavapālako;
addasaṃ virajaṃ bhikkhuṃ, vippasannamanāvilaṃ.
1091. “Tassa adāsahaṃ bhāgaṃ, pasanno sehi pāṇibhi;
kummāsapiṇḍaṃ datvāna, modāmi nandane vane.
1092. “Tena (..0100) metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Yavapālakavimānaṃ sattamaṃ.

8. Paṭhamakuṇḍalīvimānavatthu

1094. “Alaṅkato malyadharo suvattho, sukuṇḍalī kappitakesamassu; āmuttahaṭṭhābharaṇo yasassī, dibbe vimānamhi yathāpi candimā.
1095. “Dibbā ca vīṇā pavadanti vagguṃ, aṭṭhaṭṭhakā sikkhitā sādthurūpā; dibbā ca kaññā tidasacarā uḷārā, naccanti gāyanti pamodayanti.
1096. “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ; kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
1097. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
1098. “Ahaṃ manussesu manussabhūto, disvāna samaṇe sīlavante; sampannavijjācaraṇe yasassī, bahussute taṇhakkhayūpāpanne; annaṅca pānaṅca pasannacitto, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adāsiṃ.
1099. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī” ti.

Paṭhamakuṇḍalīvimānaṃ aṭṭhamaṃ.

9. Dutiyakuṇḍalīvimānavatthu

1101. “Alaṅkato (..0101) malyadharo suvattho, sukuṇḍalī kappitakesamassu; āmuttahaṭṭhābharaṇo yasassī, dibbe vimānamhi yathāpi candimā.
1102. “Dibbā ca vīṇā pavadanti vagguṃ, aṭṭhaṭṭhakā sikkhitā sādthurūpā; dibbā ca kaññā tidasacarā uḷārā, naccanti gāyanti pamodayanti.
1103. “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ; kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
1104. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
1105. “Ahaṃ manussesu manussabhūto, disvāna samaṇe sādthurūpe §. sampannavijjācaraṇe yasassī, bahussute sīlavante pasanne §. annaṅca pānaṅca pasannacitto, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adāsiṃ.
1106. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsatī” ti.

Dutiyakuṇḍalīvimānaṃ navamaṃ.

10. (uttara) pāyāsivimānavatthu

1108. “Yā (..0102) devarājassa sabhā sudhammā, yatthacchati devasaṅgho samaggo; tathūpamaṃ tuyhamidaṃ vimānaṃ, obhāsayaṃ tiṭṭhati antalikkhe.
1109. “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ; kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
1110. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
1111. “Ahaṃ manussesu manussabhūto, rañño pāyāsissa ahosiṃ māṇavo; laddhā dhanaṃ saṃvibhāgaṃ akāsiṃ, piyā ca me sīlavanto ahesuṃ;

annañca pānañca pasannacitto, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adāsiṃ.
1112. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe. ...vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

(uttara) pāyāsivimānaṃ § dasamaṃ.
Pāyāsivaggo chaṭṭho niṭṭhito.

Tassuddānaṃ-

dve agārino phaladāyī, dve upassayadāyī bhikkhāya dāyī;
yavapālako ceva dve, kuṇḍalino pāyāsīti §.
purisānaṃ dutiyo vaggo pavuccatīti.

7. Sunikkhittavaggo

1. Cittalatāvimānavatthu

1114. “Yathā (..0103) vanaṃ cittalataṃ pabhāsati, uyyānasetṭhaṃ tidasānamu-
ttamaṃ;

tathūpamaṃ tuyhamidaṃ vimānaṃ, obhāsayaṃ tiṭṭhati antalikkhe.

1115. “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.

1116. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

1117. “Ahaṃ manussesu manussabhūto, daliddo atāṇo kapaṇo kammakaro
ahosiṃ;

jiṇṇe ca mātāpitaro abhāriṃ §, piyā ca me sīlavanto ahesuṃ.

annañca pānañca pasannacitto, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adāsi.

1118. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Cittalatāvimānaṃ paṭhamaṃ.

2. Nandanavimānavatthu

1120. “Yathā vanaṃ nandanaṃ § pabhāsati, uyyānasetṭhaṃ tidasānamu-
ttamaṃ.

tathūpamaṃ tuyhamidaṃ vimānaṃ, obhāsayaṃ tiṭṭhati antalikkhe.

1121. “Deviddhipattosi (..0104) mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ.
kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.

1122. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

1123. “Ahaṃ manussesu manussabhūto, daliddo atāṇo kapaṇo kammakaro
ahosiṃ;

jiṇṇe ca mātāpitaro abhāriṃ, piyā ca me sīlavanto ahesuṃ;

annañca pānañca pasannacitto, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adāsiṃ.

1124. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Nandanavimānaṃ dutiyaṃ.

3. Maṇithūṇavimānavatthu

1126. “Uccamidaṃ maṇithūṇaṃ vimānaṃ, samantato dvādasa yojanāni;
kūṭāgārā sattasatā uḷārā, veḷuriyathambhā rucakatthatā subhā.

1127. “Tatthacchasi pivasi khādasi ca, dibbā ca vīṇā pavadanti vagguṃ;
dibbā rasā kāmaguṇettha pañca, nāriyo ca naccanti suvaṇṇachannā.

1128. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe...vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.

1130. So devaputto attamano ...pe...yassa kammassidaṃ phalaṃ.

1131. “Ahaṃ (..0105) manussesu manussabhūto, vivane pathe saṅkamaṃ Ṣ
akāsiṃ.

ārāmarukkhāni ca ropayissaṃ, piyā ca me sīlavanto ahesuṃ;
annañca pānañca pasannacitto, sakkacca dānaṃ vipulaṃ adāsiṃ.

1132. “Tena metādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati” ti.

Maṇithūṇavimānaṃ tatiyaṃ.

4. Suvaṇṇavimānavatthu

1134. “Sovaṇṇamaye pabbatasmiṃ, vimānaṃ sabbatopabhaṃ;
hemajālapaṭicchannaṃ §, kiṅkiṇi § jālakappitaṃ.
1135. “Aṭṭhaṃsā sukataṃ thambhā, sabbe veḷuriyāmayā;
ekamekāya aṃsiyā, ratanā satta nimmitā.
1136. “Veḷuriyasuvaṇṇassa, phalikā rūpiyassa ca;
masāragallamuttāhi, lohitaṅgamaṇīhi ca.
1137. “Citrā manoramā bhūmi, na tatthuddhaṃsatī rajo;
gopāṇasīgaṇā pītā, kūṭaṃ dhārenti nimmitā.
1138. “Sopāṇāni ca cattāri, nimmitā caturo disā;
nānāratanaḡabbhehi, ādiccova virocāti.
1139. “Vediyā catasso tattha, vibhattā bhāḡaso mitā;
daddallamānā ābhanti, samantā caturo disā.
1140. “Tasmiṃ vimāne pavare, devaputto mahappabho;
atirocasi vaṇṇena, udayantova bhāṇumā.
1141. “Dānassa (..0106) te idaṃ phalaṃ, atho sīlassa vā pana;
atho añjalikammaṃ, taṃ me akkhāhi pucchito”.
1142. So devaputto attamaṇo ...pe... yassa kammaṃsidaṃ phalaṃ.
1143. “Ahaṃ andhakavindasmiṃ, buddhassaḡdiccabandhuno;
vihāraṃ satthu kāresim, pasanno sehi pāṇibhi.
1144. “Tattha gandhaṅca mālaṅca, paccayaṅca § vilepanaṃ.
vihāraṃ satthu adāsim, vipassannaṇa cetasā;
tena mayhaṃ idaṃ laddhaṃ, vasaṃ vattemi nandane.
1145. “Nandane ca vane § ramme, nānādiḡaḡaṇāyute;
ramāmi naccagītehi, accharāhi purakkhato” ti.

Suvaṇṇavimānaṃ catutthaṃ.

5. Ambavimānavatthu

1146. “Uccamidaṃ maṇithūṇaṃ vimānaṃ, samantato dvādasa yojanāni;
kūṭāḡārā sattaṃsatā uḡārā, veḷuriyathambhā rucakattatā subhā.
1147. “Tatthacchasi pivasi khādasi ca, dibbā ca vīṇā pavadanti vagguṃ;
dibbā rasā kāmaguṇettha paṅca, nāriyo ca naccanti suvaṇṇachannaṃ.
1148. “Kena tetādiso vaṇṇo ...pe... vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati” ti.

1150. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

1151. “Gimhānaṃ (..0107) pacchime māse, patapante § divaṅkare.
paresaṃ bhatako poso, ambārāmamasīñcati.

1152. “Atha tenāgamā bhikkhu, sāriputtoti vissuto;
kilantarūpo kāyena, akilantova cetasā.

1153. “Tañca disvāna āyantaṃ, avocaṃ ambasiñcako;
sādhu taṃ § bhante nhāpeyyaṃ, yaṃ mamassa sukhāvahaṃ.

1154. “Tassa me anukampāya, nikkhipi pattacīvaraṃ;
nisīdi rukkhamaṃ, chāyāya ekacīvaro.

1155. “Tañca acchena vārinā, pasannamānaso naro;
nhāpayī rukkhamaṃ, chāyāya ekacīvaraṃ.

1156. “Ambo ca sitto samaṇo ca nhāpito, mayā ca puññaṃ pasutaṃ ana-
ppakaṃ;

iti so pītiyā kāyaṃ, sabbaṃ pharati attano.

1157. “Tadeva ettakaṃ kammaṃ, akāsiṃ tāya jātiyā;
pahāya mānusaṃ dehaṃ, upapannomhi nandaṃ.

1158. “Nandane ca vane ramme, nānādiyagaṇāyute;
ramāmi naccagītehi, accharāhi purakkhato” ti.

Ambavimānaṃ pañcamaṃ.

6. Gopālavimānavatthu

1159. “Disvāna devaṃ paṭipucchi bhikkhu, ucce vimānamhi ciraṭṭhitike;
āmuttahaṭṭhābharaṇaṃ yasassiṃ §, dibbe vimānamhi yathāpi candimā.

1160. “Alaṅkato (..0108) malyadharo § suvattho, sukuṇḍalī kappitakesamassu.
āmuttahaṭṭhābharaṇo yasassī, dibbe vimānamhi yathāpi candimā.

1161. “Dibbā ca viṇā pavadanti vagguṃ, aṭṭhaṭṭhakā sikkhitā sādhurūpā;
dibbā ca kaññā tidasacarā uḷārā, naccanti gāyanti pamodayanti.

1162. “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.

1163. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.

1164. “Ahaṃ manussesu manussabhūto, saṅgamma rakkhissaṃ paresaṃ
dhenuyo;

tato ca āgā samaṇo mamantike gāvo ca māse agamaṃsu khādituṃ.

1165. “Dvayajja kiccaṃ ubhayañca kāriyaṃ, iccevahaṃ § bhante tadā vici-
ntayiṃ.

tato ca saññaṃ paṭiladdhayoniso, dadāmi bhanteti khipiṃ anantakaṃ.

1166. “So māsakhettaṃ turito avāsariṃ, purā ayaṃ bhañjati yassidaṃ dhanam.
tato ca kaṇho urago mahāviso, aḍaṃsi pāde turitassa me sato.

1167. “Svāhaṃ (..0109) aṭṭomhi dukkhena pīlito, bhikkhu ca taṃ sāmaṃ muñci-

tvānantakaṃ §.

ahāsi kummāsaṃ mamānukampayā §, tato cuto kālakatomhi devatā.

1168. “Tadeva kammaṃ kusalaṃ kataṃ mayā, sukhañca kammaṃ anubhomi
attanā;

tayā hi bhante anukampito bhusaṃ, kataññutāya abhipādayāmi taṃ.

1169. “Sadevake loke samārake ca, añño muni natthi tayānukampako;

tayā hi bhante anukampito bhusaṃ, kataññutāya abhivādayāmi taṃ.

1170. “Imasmiṃ loke parasmim vā pana, añño muni natthi tayānukampako;

tayā hi bhante anukampito bhusaṃ, kataññutāya abhivādayāmi taṃ” ti.

Gopālavimānaṃ chaṭṭhaṃ.

7. Kaṇḍakavimānavatthu

1171. “Puṇṇamāse yathā cando, nakkhattaparivārito;

samantā anupariyāti, tārakādhipatī sasi.

1172. “Tathūpamaṃ idaṃ byamhaṃ, dibbaṃ devapuramhi ca;

atirocati vaṇṇena, udayantova raṃsimā.

1173. “Veḷuriyasuvaṇṇassa, phalikā rūpiyassa ca;

masāragallamuttāhi, lohitaṅgamaṇīhi ca.

1174. “Citrā manoramā bhūmi, veḷūriyassa santhatā;
kūṭāgārā subhā rammā, pāsādo te sumāpito.
1175. “Rammā (..0110) ca te pokkharāṇī, puthulomanisevitā;
acchodakā vippasannā, sovaṇṇavālukasanthatā.
1176. “Nānāpadumasañchannā, puṇḍarīkasamotatā §.
surabhiṃ sampavāyanti, manuññā māluteritā.
1177. “Tassā te ubhato passe, vanagumbā sumāpitā;
upetā puppharukkhehi, phalarukkhehi cūbhayaṃ.
1178. “Sovaṇṇapāde pallaṅke, muduke goṇakatthate §.
nisinnaṃ devarājaṃva, upatiṭṭhanti accharā.
1179. “Sabbābharaṇasañchannā, nānāmālāvibhūsitā;
ramenti taṃ mahiddhikaṃ, vasavattiva modasi.
1180. “Bherisaṅkhamudiṅgāhi, viṇāhi paṇavehi ca;
ramasi ratisampanno, naccagīte suvādite.
1181. “Dibbā te vividhā rūpā, dibbā saddā atho rasā;
gandhā ca te adhippetā, phoṭṭhabbā ca manoramā.
1182. “Tasmiṃ vimāne pavare, devaputta mahappabho;
atirocasi vaṇṇena, udayantova bhāṇumā.
1183. “Dānassa te idaṃ phalaṃ, atho sīlassa vā pana;
atho añjalikammassa, taṃ me akkhāhi pucchito”.
1184. So devaputto attamano ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
1185. “Ahaṃ kapilavatthusmiṃ, sākiyānaṃ puruttame;
suddhodanassa puttassa, kaṇḍako sahajo ahaṃ.
1186. “Yadā so aḍḍharattāyaṃ, bodhāya mabhinikkhami;
so maṃ mudūhi pāṇīhi, jāli § tambanakhehi ca.
1187. “Satthiṃ ākoṭayitvāna, vaha sammāti cabravi;
ahaṃ lokaṃ tārayissaṃ, patto sambodhimuttamaṃ.
1188. “Taṃ (..0111) me giraṃ suṇantassa, hāso me vipulo ahu;
udaggacitto sumano, abhisīsīṃ § tadā ahaṃ.
1189. “Abhirūḷhañca maṃ ṅatvā, sakyaputtaṃ mahāyasaṃ;
udaggacitto mudito, vahissaṃ purisuttamaṃ.
1190. “Paresaṃ vijitaṃ gantvā, uggatasmiṃ divākare §.
mamaṃ channañca ohāya, anapekkho so apakkami.
1191. “Tassa tambanakhe pāde, jivhāya parilehisaṃ;
gacchantañca mahāvīraṃ, rudamāno udikkhisaṃ.
1192. “Adassanenaṃ tassa, sakyaputtassa sirīmato;
alattaṃ garukābādhaṃ, khippaṃ me maraṇaṃ ahu.
1193. “Tasseva ānubhāvena, vimānaṃ āvasāmidam;
sabbakāmaguṇopetaṃ, dibbaṃ devapuramhi ca.
1194. “Yañca me ahuvā hāso, saddaṃ sutvāna bodhiyā;
teneva kusalamūlena, phusissaṃ āsavakkhayaṃ.

1195. “Sace hi bhante gaccheyyāsi, satthu buddhassa santike;
mamāpi naṃ vacanena, sirasā vajjāsi vandanaṃ.
1196. “Ahampi daṭṭhuṃ gacchissaṃ, jinaṃ appaṭipuggalaṃ;
dullabhaṃ dassanaṃ hoti, lokanāthāna tādinaṃ” ti.
1197. So kataññū katavedī, satthāraṃ upasaṅkama;
sutvā giraṃ cakkhumato, dhammacakkhuṃ visodhayi.
1198. Visodhetvā diṭṭhigataṃ, vicikicchaṃ vatāni ca;
vanditvā satthuno pāde, tatthevantaradhāyathāti §.

Kaṇḍakavimānaṃ sattamaṃ.

8. Anekavaṇṇavimānavatthu

1199. “Anekavaṇṇaṃ (..0112) darasokanāsaṇaṃ, vimānamāruyha anekacittaṃ.
parivārito accharāsaṅgaṇena, sunimmito bhūtapatīva modasi.
1200. “Samassamo natthi kuto panuttaro §, yasena puññaṇa ca iddhiyā ca.
sabbe ca devā tidasagaṇā samecca, taṃ taṃ namassanti sasimva devā;
imā ca te accharāyo samantato, naccanti gāyanti pamodayanti.
1201. “Deviddhipattosi mahānubhāvo, manussabhūto kimakāsi puññaṃ;
kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsatī” ti.
1202. So devaputto attamaṇo ...pe... yassa kammassidaṃ phalaṃ.
1203. “Ahaṃ bhadante ahuvāsi pubbe, sumedhanāmassa jinassa sāvako;
puthujjano ananubodhohamasmi §, so satta vassāni paribbajissaṃ §.
1204. “Sohaṃ sumedhassa jinassa satthuno, parinibbutassoghatīṇassa tādino.
ratanuccayaṃ hemajālena channaṃ, vanditvā thūpasmimṃ manaṃ pasā-
dayimṃ.
1205. “Na (..0113) māsi dānaṃ na ca matthi dātuṃ, pare ca kho tattha samāda-
pesimṃ;
pūjetha naṃ pūjanīyassa § dhātuṃ, evaṃ kira saggamito gamissatha.
1206. “Tadeva kammaṃ kusalaṃ kataṃ mayā, sukhañca dibbaṃ anubhomi
attanā;
modāmaṃ tidasagaṇassa majjhe, na tassa puññaṇassa khayampi ajjhagan” -
ti.

Anekavaṇṇavimānaṃ aṭṭhamaṃ.

9. Maṭṭhakuṇḍalīvimānavatthu

1207. § “Alaṅkato maṭṭhakuṇḍalī §, māladhārī haricandanussado.
bāhā paggayha kandasi, vanamajjhe kiṃ dukkhito tuvaṇ” ti.

1208. “Sovaṇṇamayo pabhassaro, uppanno rathapañjaro mama;
tassa cakkayugaṃ na vindāmi, tena dukkhena jahāmi § jīvitā”ti.
1209. “Sovaṇṇamayaṃ maṇimayaṃ, lohitaḥkamaṃ § atha rūpiyamayaṃ.
ācikkha § me bhaddamaṇava, cakkayugaṃ paṭipādayāmi te”ti.
1210. So māṇavo tassa pāvadi, “candimasūriyā ubhayattha dissare;
sovaṇṇamayo ratho mama, tena cakkayugena sobhatī”ti.
1211. “Bālo (..0114) kho tvaṃ asi māṇava, yo tvaṃ patthayase apatthiyaṃ;
maññāmi tvaṃ marissasi, na hi tvaṃ lacchasi candimasūriye”ti.
1212. “Gamaṇāgamaṇampi dissati, vaṇṇadhātu ubhayattha vīthiyā;
peto § kālakato na dissati, ko nidha kandaṃ bālyataro”ti.
1213. “Saccaṃ kho vadesi māṇava, ahameva kandaṃ bālyataro;
candaṃ viya dārako rudaṃ, petaṃ kālakatābhipatthayin”ti.
1214. “Ādittaṃ vata maṃ santaṃ, ghatasittaṃva pāvakaṃ;

vārinā viya osiñcaṃ, sabbaṃ nibbāpaye daraṃ.

1215. “Abbahī § vata me sallāṃ, sokaṃ hadayanissitaṃ.
yo me sokaparetassa, puttāsokaṃ apānudi.

1216. “Svāhaṃ abbūḷhasallosmi, sītibhūtosmi nibbuto;
na socāmi na rodāmi, vata sutvāna māṇavāti.

1217. “Devatā nusi gandhabbo, adu § sakko purindado;
ko vā tvaṃ kassa vā putto, kathaṃ jānemu taṃ mayan”ti.

1218. “Yañca § kandasi yañca rodasi, puttaṃ āḷāhane sayāṃ dahitvā.
svāhaṃ kusalaṃ karitvā kammaṃ, tidasānaṃ sahabyataṃ gato”ti §.

1219. “Appaṃ (..0115) vā bahuṃ vā nāddasāma, dānaṃ dadantassa sake
agāre;

uposathakammaṃ vā § tādisaṃ, kena kammena gatosi devalokan”ti.

1220. “Ābādhikohaṃ dukkhito gilāno, āturarūpomhi sake nivesane;
buddhaṃ vigatarajaṃ vitiṇṇakaṅkhaṃ, addakkiṃ sugataṃ anomapaññaṃ.

1221. “Svāhaṃ muditamano pasannacitto, añjaliṃ akariṃ tathāgatassa;
tāhaṃ kusalaṃ karitvāna kammaṃ, tidasānaṃ sahabyataṃ gato”ti.

1222. “Acchariyaṃ vata abbhutaṃ vata, añjalikammaṃ ayamīdiso vipāko;
ahampi muditamano pasannacitto, ajjeva buddhaṃ saraṇaṃ vajāmī”ti.

1223. “Ajjeva buddhaṃ saraṇaṃ vajāhi, dhammañca saṅghañca pasannacitto;
tatheva sikkhāya padāni pañca, akhaṇḍaphullāni samādiyassu.

1224. “Pāṇātipātā viramassu khippaṃ, loke adinnaṃ parivajjayassu;
amajjapo mā ca musā bhaṇāhi, sakena dārena ca hohi tuṭṭho”ti.

1225. “Atthakāmosi me yakkha, hitakāmosi devate;
karomi tuyhaṃ vacanaṃ, tvaṃsi ācariyo mamāti.

1226. “Upemi saraṇaṃ buddhaṃ, dhammañcāpi anuttaraṃ;
saṅghañca naradevassa, gacchāmi saraṇaṃ ahaṃ.

1227. “Pāṇātipātā (..0116) viramāmi khippaṃ, loke adinnaṃ parivajjayāmi;
amajjapo no ca musā bhaṇāmi, sakena dārena ca homi tuṭṭho”ti.

Maṭṭhakuṇḍalivimānaṃ navamaṃ.

10. Serīsakavimānavatthu

1228. § Suṇoṭha yakkhassa ca vāṇijāna ca, samāgamo yattha tadā ahosi.
yathā kathaṃ itaritarena cāpi, subhāsitaṃ tañca suṇātha sabbe.

1229. “Yo so ahu rājā pāyāsi nāma §, bhummānaṃ sahabyagato yasassī.
so modamānova sake vimāne, amānuso mānuse ajjhabhāsīti.

1230. “Vaṅke araññe amanussaṭṭhāne, kantāre appodake appabhakkhe;
suduggame vaṇṇupathassa majjhe, vaṅkaṃ bhayā § naṭṭhamanā manussā.

1231. “Nayidha phalā mūlamayā ca santi, upādānaṃ natthi kutodha bhakkho;
aññatra paṃsūhi ca vālukāhi ca, tatāhi uṇhāhi ca dāruṇāhi ca.

1232. “Ujjaṅgalaṃ tattamivaṃ kapālaṃ, anāyasaṃ paralokena tulyaṃ;
luddānamāvāsamidaṃ purāṇaṃ, bhūmippadeso abhisattarūpo.

1233. “Atha (..0117) tumhe kena § vaṇṇena, kimāsamānā imaṃ padesaṃ hi.
anupaviṭṭhā sahasā samecca, lobhā bhayā atha vā sampamūḷhā”ti.

1234. “Magadhesu aṅgesu ca satthavāhā, āropayitvā paṇiyaṃ puthuttaṃ;
te yāmase sindhusovīrabhūmiṃ, dhanatthikā uddayaṃ patthayānā.

1235. “Divā pipāsaṃ nadhivāsayantā, yoggānukampañca samekkhamānā,
etena vegena āyāma sabbe §, rattiṃ maggaṃ paṭipannā vikāle.

1236. “Te duppayātā aparaddhamaggā, andhākulā vippanaṭṭhā arañṇe;
suduggame vaṇṇupathassa majjhe, disaṃ na jānāma pamūḷhacittā.

1237. “Idaṅca disvāna adiṭṭhapubbaṃ, vimānasetṭhañca tavañca yakkha;
tatuttariṃ jīvitamāsamānā, disvā patitā sumanā udaggā”ti.

1238. “Pāraṃ samuddassa imañca vaṇṇuṃ §, vettācaram § saṅkupathañca
maggam.

nadiyo pana pabbatānañca duggā, puthuddisā gacchatha bhogahetu.

1239. “Pakkhandiyāna vijitaṃ paresaṃ, verajjake mānuse pekkhamānā;
yaṃ vo sutam vā atha vāpi diṭṭham, accherakaṃ taṃ vo suṇoma tātā”ti.

1240. “Itopi (..0118) accherataram kumāra, na to sutam vā atha vāpi diṭṭham;
atītamānussakameva sabbaṃ, disvāna tappāma anomavaṇṇam.

1241. “Vehāyasaṃ pokkharañño savanti, pahūtamalyā § bahupuṇḍarīkā.
dumā cime § niccaphalūpapannā, atīva gandhā surabhiṃ pavāyanti.

1242. “Veḷūriyathambhā satamussitāse, silāpavāḷassa ca āyataṃsā;
masāragallā sahalohitaṅgā, thambhā ime jotirasāmayāse.

1243. “Sahassathambhaṃ atulānubhāvaṃ, tesūpari sādhumidaṃ vimānaṃ;
ratanantaraṃ kañcanavedimissaṃ, tapanīyapaṭṭhehi ca sādhučhannaṃ.

1244. “Jambonaduttattamidaṃ sumaṭṭho, pāsādasopāṇaphalūpapanno;
daḷho ca vaggu ca susaṅgato ca §, atīva nijjhānakhamo manuñño.

1245. “Ratanantarasmīṃ bahu-annapānaṃ, parivārito accharāsaṅgaṇena;
muraja-ālambaratūriyaghuṭṭho, abhivanditosi thutivandanāya.

1246. “So modasi nāriḡaṇappabodhano, vimānapāsādavare manorame;
acintiyo sabbaguṇūpapanno, rājā yathā vessavaṇo naḷinyā §.

1247. “Devo (..0119) nu āsi udavāsi yakkho, udāhu devindo manussabhūto;
pucchanti taṃ vāṇijā satthavāhā, ācikkha ko nāma tuvaṃsi yakkho”ti.

1248. “Serīsako § nāma ahamhi yakkho, kantāriyo vaṇṇupathamhi gutto.
imaṃ padesaṃ abhipālayāmi, vacanakaro vessavaṇassa rañño”ti.

1249. “Adhiccaladdhaṃ pariṇāmajam te, sayam kataṃ udāhu devehi dinnaṃ;
pucchanti taṃ vāṇijā satthavāhā, katham tayā laddhamidaṃ manuññan”ti.

1250. “Nādhiccaladdhaṃ na pariṇāmajam me, na sayam kataṃ na hi devehi
dinnaṃ;

sakehi kammehi apāpakehi, puññehi me laddhamidaṃ manuññan”ti.

1251. “Kiṃ te vataṃ kiṃ pana brahmacariyaṃ, kissa suciṇṇassa ayaṃ vipāko; pucchanti taṃ vāṇijā satthavāhā, kathaṃ tayā laddhamidaṃ vimānan”ti.

1252. “Mamaṃ pāyāsīti ahu samaññā, rajjaṃ yadā kārayiṃ kosalānaṃ; natthikadiṭṭhi kadariyo pāpadhammo, ucchedavādī ca tadā ahosiṃ.

1253. “Samaṇo ca kho āsi kumārakassapo, bahussuto cittakathī uḷāro; so me tadā dhammakathaṃ abhāsi §, diṭṭhivisūkāni vinodayī me.

1254. “Tāhaṃ (..0120) tassa § dhammakathaṃ suṇitvā, upāsakattaṃ paṭiveda-yissaṃ.

pāṇātipātā virato ahosiṃ, loke adinnaṃ parivajjayissaṃ;

amajjapo no ca musā abhāṇiṃ, sakena dārena ca ahosi tuṭṭho.

1255. “Taṃ me vataṃ taṃ pana brahmacariyaṃ, tassa suciṇṇassa ayaṃ vipāko;

teheva kammehi apāpakehi, puññehi me laddhamidaṃ vimānan”ti.

1256. “Saccaṃ kirāhaṃsu narā sapaññā, anaññathā vacanaṃ paṇḍitānaṃ; yahīṃ yahīṃ gacchati puññakammo, tahiṃ tahiṃ modati kāmakāmī.

1257. “Yahīṃ yahīṃ sokapariddavo ca, vadho ca bandho ca parikkilesa; tahiṃ tahiṃ gacchati pāpakammo, na muccati duggatīyā kadācī”ti.

1258. “Sammūḷharūpova jano ahosi, asmiṃ muhutte kalalīkatova; janassimassa tuyhañca kumāra, appaccayo kena nu kho ahosī”ti.

1259. “Ime ca sirīsavanā § tātā, dibbā § gandhā surabhī § sampavanti §. te sampavāyanti imaṃ vimānaṃ, divā ca ratto ca tamaṃ nihantvā.

1260. “Imesañca (..0121) kho vassasataccayena, sipāṭikā phalati ekamekā; mānussakaṃ vassasataṃ atītaṃ, yadagge kāyamhi idhūpapanno.

1261. “Disvānahaṃ vassasatāni pañca, asmiṃ vimāne ṭhatvāna tātā; āyukkhayā puññakkhayā cavissaṃ, teneva sokena pamucchitosmī”ti §.

1262. “Kathaṃ nu soceyya tathāvidho so, laddhā vimānaṃ atulaṃ cirāya; ye cāpi kho ittaramupapannā, te nūna soceyyuṃ parittapuññā”ti.

1263. “Anucchaviṃ ovadiyañca me taṃ, yaṃ maṃ tumhe peyyavācaṃ vadetha. tumhe ca kho tātā mayānuguttā, yenicchakaṃ tena paletha sotthin”ti.

1264. “Gantvā mayaṃ sindhusovīrabhūmiṃ, dhanatthikā uddayaṃ patthayānā; yathāpayogā paripuṇṇacāgā, kāhāma serīsamahaṃ uḷāran”ti.

1265. “Mā ceva serīsamahaṃ akattha, sabbañca vo bhavissati yaṃ vadetha; pāpāni kammāni vivajjayātha, dhammānuyogañca adhiṭṭhahātha.

1266. “Upāsako atthi imamhi saṅghe, bahussuto silavatūpapanno; saddho ca cāgī ca supesalo ca, vicakkhaṇo santusito mutimā.

1267. “Sañjānamāno (..0122) na musā bhaṇeyya, parūpaghātāya na cetayeyya. vebhūtikaṃ pesuṇaṃ no kareyya, saṇhañca vācaṃ sakhilaṃ bhaṇeyya.

1268. “Sagāravo sappāṭisso vinīto, apāpako adhisīle visuddho; so mātaraṃ pitarañcāpi jantu, dhammena poseti ariyavutti.

1269. “Maññe so mātāpitūnaṃ kāraṇā, bhogāni pariyesati na attahetu; mātāpitūnañca yo § accayena, nekkhammapoṇo carissati brahmacariyaṃ.

1270. “Ujū avaṅko asaṭho amāyo, na lesakappena ca vohareyya;
so tādiso sukatakammakārī, dhamme ṭhito kinti labhetha dukkhaṃ.
1271. “Taṃ kāraṇā pātukatomhi attanā, tasmā dhammaṃ passatha vāṇijāse;
aññatra teniha bhasmī § bhavetha, andhākulā vippanatṭhā araññe.
taṃ khippamānena lahuṃ parena, sukho have sappurisena saṅgamo” ti.
1272. “Kiṃ nāma so kiñca karoti kammaṃ,
kiṃ nāmadheyyaṃ kiṃ pana tassa gottaṃ;
mayampi naṃ daṭṭhukāmamha yakkha, yassānukampāya idhāgatosi;
lābhā hi tassa, yassa tuvaṃ pihesi” ti.
1273. “Yo (..0123) kappako sambhavanāmadheyyo,
upāsako kocchaphalūpajivī;
jānātha naṃ tumhākaṃ pesiyo so,
mā kho naṃ hīṭṭha supesalo so” ti.
1274. “Jānāmase yaṃ tvaṃ pavadesi § yakkha,
na kho naṃ jānāma sa edisoti;
mayampi naṃ pūjayissāma yakkha,
sutvāna tuyhaṃ vacanaṃ uḷāraṃ” ti.
1275. “Ye keci imasmiṃ satthe manussā,
dahaṛā mahantā athavāpi majjhimā;
sabbeva te ālambantu vimānaṃ,
passantu puññānaṃ phalaṃ kadariyā” ti.
1276. Te tattha sabbeva ‘ahaṃ pure’ ti,
taṃ kappakaṃ tattha purakkhatvā §.
sabbeva te ālambiṃsu vimānaṃ,
masakkasāraṃ viya vāsavassa.
1277. Te tattha sabbeva ‘ahaṃ pure’ ti, upāsakattaṃ paṭivedayiṃsu;
pāṇātipātā viratā ahesuṃ, loke adinnaṃ parivajjayiṃsu;
amajjapā no ca musā bhaṇiṃsu, sakena dārena ca ahesuṃ tuṭṭhā.
1278. Te tattha sabbeva ‘ahaṃ pure’ ti, upāsakattaṃ paṭivedayitvā;
pakkāmi sattho anumodamāno, yakkhiddhiyā anumato punappunaṃ.
1279. “Gantvāna (..0124) te sindhusovīrabhūmiṃ, dhanatthikā uddayaṃ §
patthayānā.
yathāpayogā paripuṇṇalābhā, paccāgamuṃ pāḷaliputtamakkhataṃ.
1280. “Gantvāna te saṅgharaṃ sotthivanto,
puttehi dārehi samaṅgibhūtā;
ānandī vittā § sumanā patitā,
akaṃsu serīsamahaṃ uḷāraṃ;
serīsaṃ te pariveṇaṃ māpayiṃsu.

1281. Etādisā sappurisāna sevanā,
mahatthikā dhammaguṇāna sevanā;
ekassa atthāya upāsakassa,
sabbeva sattā sukhitā § ahesunti.

Serīsakavimānaṃ dasamaṃ.

11. Sunikkhittavimānavatthu

1282. “Uccamidam maṇithūṇaṃ vimānaṃ, samantato dvādasa yojanāni;
kūṭāgārā sattasatā uḷārā, veḷuriyathambhā rucakatthatā subhā.

1283. “Tatthacchasi pivasi khādasi ca, dibbā ca vīṇā pavadanti vaggum;
dibbā rasā kāmaguṇettha pañca, nāriyo ca naccanti suvaṇṇachannā.

1284. “Kena tetādiso vaṇṇo, kena te idha mījjhati;
uppajjanti ca te bhogā, ye keci manaso piyā.

1285. “Pucchāmi (..0125) ‘taṃ deva mahānubhāva, manussabhūto kimakāsi
puññaṃ;

kenāsi evaṃ jalitānubhāvo, vaṇṇo ca te sabbadisā pabhāsati”ti.

1286. So devaputto attamano, moggallānena pucchito;
pañhaṃ puṭṭho viyākāsi, yassa kammassidaṃ phalaṃ.

1287. “Dunnikkhittaṃ mālaṃ sunikkhipitvā, patiṭṭhapetvā sugatassa thūpe;
mahiddhiko camhi mahānubhāvo, dibbehi kāmehi samaṅgibhūto.

1288. “Tena metādiso vaṇṇo,
tena me idha mījjhati;
uppajjanti ca me bhogā,
ye keci manaso piyā.

1289. “Akkhāmi te bhikkhu mahānubhāva,
manussabhūto yamahaṃ akāsiṃ;
tenamhi evaṃ jalitānubhāvo,
vaṇṇo ca me sabbadisā pabhāsati”ti.

Sunikkhittavimānaṃ ekādasamaṃ.

Sunikkhittavaggo sattamo niṭṭhito.

Tassuddānaṃ-

Dve daliddā vanavihārā, bhatako gopālakaṇḍakā;
anekavaṇṇamaṭṭhakuṇḍalī, serīsako sunikkhittaṃ;
purisānaṃ tatiyo vaggo pavuccatīti.

Bhāṇavāraṃ catutthaṃ niṭṭhitaṃ.